

LOVIISAN

Wanhat Talot

Lovisa Historiska Hus

www.loviisanwanhattalot.fi

25.-26.8.2018

**Viisi uutta
kohdetta!**

Lue esittelyt s. 5,
11, 13, 15 ja 23

Seminaari
teemalla:

**Kuvat
kertovat**

Kappelissa
**Korjaus-
rakentamisen
klinikka**

Erä keraamisia laattoja edullisesti!

Seinälaatat

500

Alk. m²

Lattialaatat

900

Alk. m²

1

Kaikki lyhyt

ovh.

-30%

Uula Talomaali
Alk.

14900

9l
(16,56/l)

Kalusteryhmä
Glimminge
Sisältää pöydän ja
kaksi tuolia

13900

ryhmä

Palvelua, Osaamista, Valikoimaa

rtv.fi

Paras
Sisustuskauppa

Porvoo: Teollisuustie 15, p. (019) 548 1750
Palvelemme: ma-pe 8–18, la 9–14

Tervetuloa - välkommen!

Loviisan Wanhat Talot - osa kaupungin identiteettiä

■ Loviisan Wanhat Talot on kaupungin suurin vuosittainen tapahtuma, ainakin mitä tulee kävijämäriin. Niinpä LWT on vänitellen muodostunut osaksi Loviisan identiteettiä. Ne sopivat yhteen kuin käsine käteen, sanoo kaupunginjohtaja **Jan D. Oker-Blom**.

Osoitaakseen, miten hyvin vanhat talot ja kaupunki tekevät yhteistyötä, kaupunginjohtaja ja projektipäällikkö **Ann-Britt Felin-Aalto** antavat tapahtumalehdelle yhteisen haastattelun. Luonnollinen kohtauspaikka on alakaupungissa, joka oltiin väähällä hävittää 1970-luvun purkuviimman aikoihin. Tällä on muun muassa aviopari Huttusen talo, jossa sijaitseva Tuhanen tuskan kahvila oli vuosien ajan yksi vierailuimmista kohteista.

Ei mitään kiiltokuvia

Mutta tämän päivän idyllin takaa löytyy paljon kovaa työtä. LWT ei esittele mitään kiiltokuvia eivätkä kyseessä ole sisustusmessut. Yksityishenkilöt avaavat yli satavuotiaiden talojensa ovet vierailijoille, jotka voivat tutustua kotien ilmapiiriin ja korjaushankkeiden etenemiseen.

– Juuri se, että talot ovat tavallisia koteja, viehättää ja kiinnostaa. Talojen ei tarvitse olla valmiiksi korjattuja, mikä madaltaa sekä talonomistajien että vierailijoiden kynnystä, sa-

Loviisan kaupunginjohtaja Jan D. Oker-Blom ja Vanhojen talojen projektipäällikkö Ann-Britt Felin-Aalto toivottavat kaikki kävijät tervetulleiksi Loviisaan 25.-26.8.2018. Yli 50 historiallista taloa avaa ovensa niille, jotka ovat kiinnostuneita talojen kunnostuksesta, perinteisistä korjausmenetelmistä ja suurenmoisesta ilmapiiristä vanhojen talojen tapahtumassa, joka järjestetään nyt neljänneksitoista kerran.

noo Jan D. Oker-Blom.

– Ajatus, että työ jatkuu ja se ottaa aikansa, innostaa yhä useampia hankkimaan vanhan talon. Talo hengittää ja elää asujiensa kanssa – ja vierailijoiden, sanoo Felin-Aalto.

Niin kuin aikaisempinakin vuosina, on tapahtuman teema, entisöinti, voimakkaasti läsnä

esimerkiksi Suolatorin työnäytöksissä.

Vanhoja asuinypäristöjä esitellään tapahtuman yhteydessä olevassa valokuvanäytelyssä.

Ajatus lähti lentoon

– Tapahtuman suosio tuli alussa kaikille yllätyksenä. Loviisalaiset olivat vähän epäileväisiä. Mutta

tunnelma on ollut huipussa joka vuosi. Nyt ajatus on levinyt ainakin viidelle muulle paikkakunnalle, AB Felin-Aalto kertoo.

Hänen mukaansa tapahtuma on yhdysten, kaupungin, yritysten ja koulujen yhteistyötä.

Vuosien mittaan Loviisan kaupunki on ottanut enemmän vastuuta tapahtumasta. Kau-

punki ottaa osan taloudellisesta vastuusta ja palveluista, turvallisuudesta ja pysäköinnistä.

Tulisielut ovat tärkeimpiä!

Mutta liian tiukka kunnan ohjaus voi tuhota viehätysken.

– On tärkeää, että yksityiset tulisielut yhdistyksissä ottavat vastuun tapahtumasta, ei se ole kunnallinen markkinointitapahtuma, sanoo Oker-Blom ja kiittää kaikkia niitä, jotka ovat vuoden mittaan tehneet työtä hankkeen saattamiseksi valmiiksi.

Moni vanhojen talojen harrastaja merkitsee Loviisan tapahtuman kalenteriinsa hyvissä ajoin. Vuodesta toiseen. Jotkut ovat olleet niin kiintyneitä kaupunkiin, että ovat muuttaneet tänne ja tulleet osaksi tapahtumaa. He avaavat nyt kotinsa ovet lauantaina ja sunnuntaina 25.-26.8.

Lopuksi: Onko kaupunginjohtajalla ja projektipäälliköllä joitain henkilökohtaisia vihjeitä?

– Harju ja Kukkukivi, ne luovat suurenmoisen nähtävyyden, kaupunginjohtaja sanoo.

– Talosta Smeds Hemman on ehdottomasti näkemisen arvoinen, vaikka se sijaitsee hieman syrjemällä. Historiallinen miljöö on ehdottomasti näkemisen arvoinen, suosittelee projektipäällikkö.

Lovisa Historiska Hus - en del av stadens identitet

■ Lovisa Historiska Hus är det största årligen återkommande evenemanget i staden, åtminstone vad gäller besökarantäl. Så smånångom har LHH blivit en del av Lovisas identitet, de två passar varandra som hand i handske, säger stadsdirektör Jan D. Oker-Blom.

För att symbolisera hur väl LHH passar Lovisa ger stadsdirektören och projektchefen

Ann-Britt Felin-Aalto en gemensam

intervju till evenemangstidningen. Den naturliga träffpunkten är Nedre stan,

den unika trädhusstadsdelen som höll på att stryka med under 1970-talets rivningsiver. Här finns bland andra Tuhanen tus-

kan kahvila och paret Huttunens hus som under många år var ett av de mest besökta objekten.

Inga glansbilder

Men bakom dagens idyll ligger hårt slit och LHH visar inte upp några glansbilder, inte heller är evenemanget någon inredningsmässa. Privatpersoner öppnar dörrarna till sina över 100-år gamla hus och besökarna får bekanta sig med miljöerna och följa med hur olika renoveringsprojekt framskridet.

– Just detta, att husen är alldeles vanliga hem, fascinerar och intresserar. Husen behöver inte vara färdigt renoverade och

det sänker säkert tröskeln både för husägare och besökare, säger stadsdirektör Jan D. Oker-Blom.

– Inställningen, att arbetet pågår och att det får ta sin tid gör att allt fler blir inspirerade att ta sig an ett gammalt hus. Husen andas och lever med invånarna - och besökarna, säger projektchefen för LHH, A-B Felin-Aalto.

Precis som varje år är evenemangets tema - renovering - starkt närvarande i bland annat de arbetsuppväningar som pågår vid Saltbodtorget.

Den gamla byggda miljön presenteras i form av en fotouställning som är öppen under evenemanget.

Idé som spred sig

– I början var det en överraskning för alla i Lovisa att evenemanget blev så populärt.

Och visst var Lovisaborna aningen misstänksamma de första åren. Men stämningen var på topp och det har aldrig inträffat något bråk under de fjorton åren.

– Nu har idén spridit sig till åtminstone fem andra orter i Finland, berättar AB Felin-Aalto.

Hon säger att evenemanget är ett samarbete mellan föreningar, staden, företagarna och skolorna i staden.

Under åren har Lovisa stad tagit mera ansvar för evenemanget, staden deltar ekonomiskt samt ansvar för infrastrukturen, säkerheten och parkeringen.

Eldsjälar viktigast!

Men för mycket kommunal styrning kan förta charmen.

– Det är viktigt att privata eldsjälar i föreningen fortsätter ta ansvar för evenemanget, det

får inte bli ett kommunalt marknadsföringsprojekt.

Staden tackar föreningen och alla aktiva för det fantastiska jobbet, säger Oker-Blom.

För många gamla husentusiaster har Lovisa-evenemanget blivit något som man prickar in i kalendern i god tid. År efter år. Endel har blivit så fästa vid stan att de helt enkelt flyttat hit och blivit en del av evenemanget. De öppnar dörrarna för dig lördag och söndag 25-26.8 i sommar!

Till slut: har stadsdirektören och projektchefen några personliga tips på smultronställen i Lovisa?

– Åsen med Kuckustenen, det är en unik miljö, säger stadsdirektören.

– Av husen absolut Smeds hemman fastän det ligger litet avsides, den historiska miljön är absolut sevärd, säger projektchefen.

LOVIISAN SUURKIRPPIS

UUTTA!

Fifty/ fifty
Me hinnoittelemme ja
myymme tavarasi
sovittuna aikana
– jaamme kanssasi tuotot

50%/50%!

- **1050 m² kirpputori**
- **300 m² huonekaluja**
- **antiikkia ja designia**
- **abloy-avainpalvelu**
- **passikuvaus**
- **peräkärryvuokraus**

Second hand - antique furniture

Ark. 10-18, Ia 10-16, su ja pyhät 10-16

Mariankatu 22, Loviisa,

puh. 041-362 7353

maksuvälineinä meillä käy/ approved payment

käteinen – pankkikortti – Visa – Mastercard – Visa Electron – cash

TERVETULOA!

Loviisan
Suurkirppis

www.suurkirppis.fi | Löydät meidät facebookissa/loviisansuurkirppis

TAKSIPALVELU LOVIISA

TAKSIKULJETUKSET - TILAUSAJOT - TAVARAKULJETUKSET

SOITA TAKSI
050 355 5677

**TAKSILLA LOVIISAN
WANHAT TALOT-TAPAHTUMAAAN?**

Varaa kiinteähintainen kuljetus
itselle tai isommalle porukalle

Katso kiinteät hinnat hinnastostamme
www.taksiloviisa.fi

Seminaari

Kuvat kertovat -seminaarir teemana vanhat valokuvat

■ Usein vanhan talon haltijalle koittaa ulakolla yllätyks. Purujen alta saattaa löytyä vanhoja lasinegatiiveja laatikoittain, puoliksi repeytyneinä, hiirten syömiä filmejä ja kellastuneita perhealbumuja. Ne kertoavat usein ainoana lähteenä talon menneestä elämästä ja siellä asuneista ihmisiistä. Samalla ne valottavat kaupunginosansa ja alueensa historiaa. Miten näitä löydettyjä aarteita tulisi kohdella, ja miten löytää lisää valokuvia, jos kiinnostuksen kipinä herää?

LWT- tapahtuman yhteydessä pidettävän seminaarin otsikkona on tänä vuonna "Kuvat kertovat". Seminaarin järjestää Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike, joka on toiminut aloitteentekijänä vanhojen rakennusten suojuasioissa 1980-luvulta lähtien ja vaikuttanut useiden keskustan vanhojen rakennusten säilyttämiseen kantakaupungissa. Sen aloitteesta vanhojen talojen omistajat avasivat ovensa kävijöille ensi kerran 2000-luvun alussa Wanhassa Wara Parempi- brändin alla.

Vanhoina valokuvista keskustellaan elokuvateatteri Marilynissä, os. Kuningattarenkatu 17, Kappelin lähellä, lauantaina 25.8. klo 13-14.45.

Seminaarissa esiintyvät alan huippuasiantuntijat:

Sirkku Dölle,

Museoviraston ent. yli-intendentti

Sirkku Dölle toimi 38 vuotta Muinaistieteellisen toimikunnan, sittemmin Museovirastoksi muuttuneen organisaation palveluksesta, alueenaan pääasiallisesti eri tekniikoiden valmistroitut kuvat, erityisesti valokuvat. Hän toteutti kansallisen kuvaperinnön vaalimisen ja talteenoton strategioita, yhteistyössä muiden niin koti- kuin ulkomaisten alan toimijoiden kanssa. Arkistointi, neuvonta, ohjaus, esitelmät, esittelyt, näyttelyt, kirjat, artikkelit, asiakaspalvelu ja esimiestehävät – laaja toimenkuva, jossa hänen omien sanojensa mukaan "asiakaspalvelu oli näköalapaikka, siinä näki menneisyyden kautta tulevaisuuteen, ts. nähtiin

Riitta Koskivirta

Sirkku Dölle

Panu Kaila

Vanha Viinatorni. Kuva: Eddie Bruce

julkaisijasta seuraavana kansalaissille taroitut erimuotoiset tuotteet. Siinä saattoi myös vaikuttaa muuttavasti asiakkaan näkemyksiin.

Hän toimi myös elävän filmimateriaalin vastuuhenkilönä ja sen merkityksen nostajan tieteellisenä keruuaineistonä.

Riitta Koskivirta,
*Suomen valokuvataiteen
museon pääkonservatöri*

Riitta Koskivirta on opiskellut valokuvalaboratorioita Tanskassa ja USA:ssa, työskennellyt vuoden valokuvien säilyvyystä tutkivassa instituutissa tutkimusassistenttina ja on työskennellyt v:sta 1991 Valokuvataiteen museossa. Työn kuaan kuuluu kokelmiin ja näytteyläinjojen hoito, ennaltaehkäisevä konservointi ja konservointitoimenpiteiden suorittaminen. Aineistona ovat museonetupäässä lahjotuksina saamat negatiivit, diat ja vedokset, valokuvat ja tulosteet, ohessa saadut esineet, yms. Työnsä puolesta hän kiertää myös akterasti neuvomassa ja kertomassa valokuvien hoidosta.

Loviisasta uusi kirja esittelyssä seminaarissa

Seminaarissa esiteltävää uusinta uutta on Loviisan alakaupungin historian jatko-osa, joka on juuri tullut painostaa nimellä "Kapteeni, luotsi, timppuri, matruusi". Kirjan kustantaja on Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike. Kirjan kirjoittaja, historiantutkija Kati Toivanen, tulee kertomaan teoksen synnistä.

Kati Toivanen kirjoittaa parhaillaan väitöskirjaa Helsingin yliopistossa autonomian ajan Suomen ylisotaoikeudesta. Sen pariin hänet "johdatti" hieman sattumalta toinen tutkimuskohde, Loviisassakin asunut ylisotaoikeuden puheenjohtaja, kenraalimajuri Gustaf Adolf Ehrnrooth (1779-1848). Hänenestä voi lukea enemmän Toivasen artikkelista teoksessa Ehrnrooth. Kenraali ja liikesuku modernin Suomen synnyssä 1750-1950 (Siltala 2017). Sotilaiden lisäksi Toivanen on kirjoittanut ja tälläkin hetkellä kirjoittaa myös jostain aivan muusta, nimitään kierrätsalan historiasta, romusta, lumpusta ja keräyspaperista.

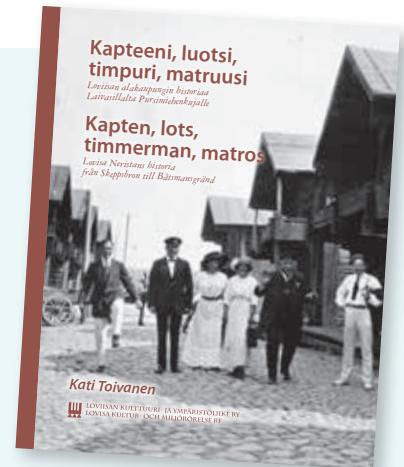
Panu Kaila,
Arkkitehti SAFA, tietokirjailija

Varsinaisen seminaarin jälkeen alkaa Kappelissa noin klo 15 alkaen Korjausklinika, jossa yleisön kysymyksiin vanhojen talojen korjaamisesta vastaa asiantuntijana Panu Kaila. Hän lienee Suomen tunnetuin vanhan rakennuskannan puolustaja. Hän kiinnostui jo opiskeluikana historiallisesta rakennustaitteesta ja diplomiö käsitteli Suomen vanhoja papilioita.

Museoviraston arkkitehtina 1971-1990 toimiessaan hänessä syntyi syvä kunnioitus perinteistä rakennustekniikkaa, rakentajamestareita ja rakennussojelua kohtaan. Museoviraston jälkeen hän toimi päätoimisena opettajana Tampereen ja Helsingin arkkitehtiosastoilla, ja siirtyi sitten ma. professoriksi Oulun yliopistoon 1995.

 LOVIISAN KULTTUURI- JA YMPÄRISTÖLIKE ry
LOVISA KULTUR- OCH MILJÖRÖRELSEN rf

Lisätietoja: Anna-Kaarina Kippola.
LKYL pj, puh 040 836 1872,
ak.pola@sulo.fi

Uusi kirja on ilmestynyt!

"Kapteeni, luotsi, timppuri, matruusi" kertoo Loviisan alakaupungin Puutarhakadun paikallishistoriaan "Seppä, lakkari, hatutmaakari, ajuri", joka ilmestyi 2016. Valtavan tutkimusurakan arkistoissa ja vaativan kirjoitustyön on tehnyt FM, historiantutkija Kati Toivanen ja teokseen ovat kääntäneet ruotsiksi historioitsija ja sukututkija Peter Ragnvaldsson sekä toimittaja Thomas Rosenberg.

mentoiduista kohtaloista.

Kirja on jatko-osa Puutarhakadun paikallishistoriaan "Seppä, lakkari, hatutmaakari, ajuri", joka ilmestyi 2016. Valtavan tutkimusurakan arkistoissa ja vaativan kirjoitustyön on tehnyt FM, historiantutkija Kati Toivanen ja teokseen ovat kääntäneet ruotsiksi historioitsija ja sukututkija Peter Ragnvaldsson sekä toimittaja Thomas Rosenberg.

Kuvien osalta saamme jälleen kiittää valokuvaharrastaja Eddie Brucea. Lisäksi tekstiä ovat tarkistaneet lovialaiset paikallisasiantuntijat, joista erityisesti mainittakoon Puutarhakadun varrella nykyisin sijaitsevien vanhojen kiinteistöjen ja talojen asukkaat.

Kirjan toteuttamista ovat tukeneet Svenska Kulturfonden, Museovirasto, Aktia-säätiö ja Loviisan kaupunki.

1 ULRIKANHOVI

Kuhlefeltinkatu 35

Ulrikanhovi rakennettiin 1800-luvun lopulla köyhäintaloksi, tarpeeksi kauaksi keskustasta, jotta sen asukaat eivät häiritsisi kyppylävieraita ja keskustan porvareita. Talon piiri tunnettu kultaseppä Anders Wilhelm Felixsson ja se rakennettiin varuskunnan puretun makasiinin hirsistä. Päärakennus sai arkkitehti Riitta Vesalan piirtämän epookinmukaisen terassin 2011. Entiset kunnalliskodin huoneet toimivat aikamatkamaisina majoitustiloina, samoin osa viereisestä kunnostetusta Ukkolasta.

ULRIKANHOVI Kuhlefeltsgatan 35 Ulrikahemmet byggdes i slutet av 1800-talet till ”fattighus”, tillräckligt avsides från centrum så att badgästerna och borgarna inte skulle störas. Huset ritades av den kända guldsmeden Anders Wilhelm Felixsson och byggdes av garnisonens gamla stockar. Den tidsenliga verandan byggdes 2011 och ritades av arkitekt Riitta Vesala. Det tidigare kommunalhemets inkvarteringsrum för tankarna till gångna tider, liksom delar av byggnaden Ukkola intill.

2 VILLA LIMPPU

Kuhlefeltinkatu 12 A

Talon nykyiset omistajat alkoivat remontoida taloa noin kymmenen vuotta sitten. Remontti on tehty huolella huone kerrallaan. Pohjaratkaisuun on tehty pieniä muutoksia poistamalla väliseiniä. Kaikki lattiat ja ulkoseinät on avattu ja eristetty. Kun talon kuistista tehtiin talvilämmin, sen vanhoista ikkunoista tehtiin vanhempien makuuhuoneen liukuovi sekä valokuvakehyksiä. Talon emäntä on innokas leipomaan joten talon vanha nimi Villa Limppu sopii täydellisesti myös nykyiselle perheelle.

VILLA LIMPPU Kuhlefeltsgatan 12 A De nuvarande ägarna började renovera huset för cirka tio år sedan. Renoveringen har gjorts med eftertanke och omsorg, ett rum i taget. Planlösningen har till vissa delar ändrats för att bättre passa familjens behov. Golv och ytterväggar har öppnats och isolerats. När verandan isolerades, tog man till goda de gamla fönstren och gjorde en skjutdörr till föräldrarnas sovrum samt tavelramar av dem. Husets namn Villa Limppu passar perfekt med tanke på värdinnans intresse för bakning.

3 KUNINKAAVLAMPI

Kuhlefeltinkatu 8

Kuninkaanolammen talon runko-osa on rakennettu 1750-1800-lukujen välissä ja rakennus on laajentunut vuosien saatossa. Aiemmat tummat pinnat ovat muuttuneet remontissa vaaleiksi, ja sisustuksella taloon on tuotu seesteinen ja harmoninen henki. Kaunis ja kukoistava vanhanajan ruusuinen puutarha rajoittuu 1700-luvun linnoitustöissä syntynneeseen Kuninkaanolampeen ja rauhoitetun lehdon läpi kulkevaan Ehrensvärdin luontopolkuun. Ihastuttava pihakahvila on kesäisin auki useina viikonloppuina.

KUNINKAAVLAMPI Kuhlefeltsgatan 8 Husets ursprungliga stomme är från 1750-1800-talet, och huset har senare utvidgats i etapper. De tidigare mörka inverväggarna har under den senaste renoveringen fått ljusa ytor, som tillsammans med inredningen ger huset en lugn och harmonisk atmosfär. Den vackra, gammaldags rosenträdgården gränsar till en damm som uppstod då befästningarna byggdes på 1700-talet. Här löper också Ehrensvärds naturstig som ringlar sig fram i den fredade lunden runt dammen. På sommaren är gårdscafén ofta öppet på veckoslutet.

4 VANHA VIINATORNI

Karttuhuoneenkatu 2

Taiteilija osti 1876 rakennetun vanhan viinatehtaan komeine torneineen kodikseen, ateljeekseen ja galleriakseen vuonna 1991 ja on siitä alkaen hoitanut ja huoltanut Garnisonin maamerikksi muodostunutta jokivarsitaloan rakkaudella. Talvikylmä, kesäisin ateljeena toimiva torni rakennettiin kymmenkunta vuotta myöhemmin, joskin se on menettänyt osan alkuperäisestä korkeudestaan 1980-luvun purkuvimmassa.

GAMLA BRÄNNVINSTORNET Klapphusgatan 2 Den gamla brännvinsfabriken med sitt ståtliga torn byggdes år 1876. En konstnär köpte huset 1991 och började renovera det till bostad, ateljé och galleri åt sig själv. Galleriet finns i själva tornet som byggdes 1886. Tornet förlorade en del av sin ursprungliga höjd i samband med rivningsraseriet på 1980-talet.

Villa Armaksen valutta on luovuus

■ Ei raha – vaan kekseliäisyys. Kun **Aila** ja **Ari Latto** huoltavat paratiisinsa Villa Armasta, luovuus on valttia. Kun pariskunta muitti taloon viisi vuotta sitten, kaikki isot remontit oli tehty. Vuosien varrella parin oma tyylilaji on kuitenkin tullut osaksi taloa.

Kävijä ei ehdi porttia pidemmälle, kun silmään jo osuvat kaksi sähkyvän kaunista mosaiikkipalloa kukkapenkissä. Kaivokadulla tämä on ensimmäinen – mutta ei suinkaan viimeinen – yllätys, jota vierailija saa ihastella. Persoonailliset taideteokset ovat syntyneet Aila Laton työhuoneessa, ja lukuisilla askartelukursseilla, joilla hän on käynyt sitten Loviisan muuton.

Loviisan Wanhoissa Talossa käymisestä oli tullut Lahtelaiselle pariskunnalle jokavuotinen perinne. Kaupunki taloineen ja ihmisiin tuli tutuksi. Pikkuhiljaa pari alkoi tähyyillä oman talon perää.

– Juuri silloin mitään ei ollut tarjolla, ja kärsvällisyyttä tarvittiin kunnes Kaivokadulla tärppäsi. Silloin iskimme kiinni, pari muistelee hetkeä, jolloin heistä tuli Loviisalaisia.

Rossipohjalle rakennettu hirsitalo on 130 neliömetrin kokoinen, alun perin kahden perheen rakennuttama. Talon seinällä koemilee suutar Nikolaj Lundbergin Loviisan kaupungilta anoma rakennuslupa vuodelta 1906.

Lukuisat vuosien varrella tehdyt remontit ja uudet huoneja ovat jättäneet jälkensä vanhaan taloon.

– Talo on saanut muun muassa saunan, verannan, uudet ikkunat ja peltikaton, joka sekä on saanut pari kerrostaa maalia päällensä. Useimmat suuret uudistukset on tehty 80-luvulla. Viime vuonna talo sai uutuuttaan kiihtyvä wc:n mustavalkoisine kaakeleineen.

Vanhat talot vaativat huoltoa. Seinät on maalattava tasaisin väliajoin, aita on korjattava. – Tekemistä riittää ja hyvä niin, muuttenhan sitä tylsistyy.

Mutta talon rakenteet on säilytetty kutakuinkin ennallaan.

– Kyllähän lattiasta vetää, mutta villasukat jalkaan vaan. Vanhojen talojen tiivistäminen on huono idea, onhan talon hengittävä, sanoo Ari Latto.

Lämpöölmapumpun, sähköpäteiden ja puulämmitysen yhdistelmä on toiminut heillä hyvin.

Keittiössä koreilee ihana kokkoelma vanhoja tarjottimia, kupariesineitä ja sinivalkoisia posliinilautasia.

Loviisan historialliset talot ovat tunnettuja persoonaalisista

piharakennuksistaan. Pihalla on usein ollut verstaita ja pieniä kauppoja. Hiljan maitokaupasta Villa Armaksen takapihalla on jäljellä vain kivijalka.

Pihan punainen rakennus on säilytetty, ja sen restaurointi on seuraava projekti. Kasvihuone tosin on edellä jonossa.

– Löysimme vanhat, hienot ikkunat kirppikseltä Karhulasta. Niistä tulee uusi kasvihuoneemme, iloitsevat Aila ja Ari Latto.

I Villa Armas gäller mera påhittighet än pengar

■ Stockhuset på cirka 130 kvadratmeter är ursprungligen uppfört för två familjer. 1906 har skomakare Nikolaj Lundberg anhållit om byggnadstillstånd hos Lovisa stad, en kopia av handlingarna kan ses inramad som tavla i hemmet.

Som i så många gamla hus har otaliga renoveringar och nya rumsfördelningar gjorts under åren.

I Villa Armas kan besökarna beundra resultatet av värdinans, Aila Lattos, kreativitet. Hon är florist men jobbar också med glas, keramik - ja det mestta som kommer i hennes väg blir vackra stilleben.

**PELTI-
SEPÄNLIIKE
VELJEKSET
KIVI-
RANTA**

Jarmo 0500 369 661,
Reijo 050 462 0073

Teollisuustie 5,
Ruotsinpyhtää

LOVIISAN SÄHKÖPOJAT

Ammattitaitoiset sähköasennukset ja sähkösuunnitelmat nykyäikaisin ratkaisuin

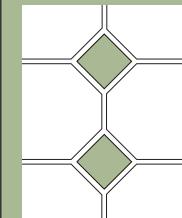
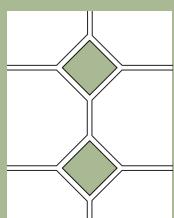
Johan Stenfors 044 757 5003
Henrik Mellqvist 044 757 5004

Loviisan Sähköpojat Oy Ab
www.loviisansahkopojat.fi

**LOVIISAN
RAKENNUS JA
MUURAUS OY**
(ent. M. Petas
Rakennus ja Muuraus)

Petas
0400 852 838

Ovatko
vanhat
ikkunasi
vailla
kunnostamista?

Me entisöimme
perinteisin
menetelmin
vanhat ikkunasit
– kesämökestä
kerrostaloihin,
huiviloista
huoneistoihin.

Ikkunaentisöijät ry • Fönsterhantverkarna rf
WWW.IKKUNAENTISOIJAT.FI

5 HUSET VID ÅN

Nahkuriuja 12

Talo on todennäköisesti rakennettu 1800-luvulla, joskin tontilla näyttäisi joidenkin lähteiden mukaan oleen asutusta jo 1700-luvulla. Talo sai toisen kerroksensa 1950-luvulla ja sitä on remontoitu kahteen otteeseen. Tekemistä riittää edelleen, sillä mahdollisimman paljon tehdään itse. Piharakennusta, jossa Jokimummo asui 1900-luvun puolivälissä, tullaan myös kunnostamaan.

HUSET VID ÅN Garvaregränd 12 *Huset torde vara byggt någon gång under 1800-talet, men enligt vissa källor har det funnits något slag av bebyggelse på tomten redan på 1700-talet. Huset fick sin övre våning på 1950-talet och och har i övrigt renoverats i två olika omgångar. Det finns fortfarande saker man vill förbättra och man strävar till att göra så mycket som möjligt själv. Även gårdsbyggnaden, där Åmommo bodde i mitten av 1900 talet, kommer att renoveras.*

7 KOMENDANTINTALO

Puistokatu 2

Nykyisin kaupunginmuseona toimiva Komendantintalo rakennettiin 1755 Loviisan linnoitustöiden yhteydessä ja se kuului olemukseltaan seudun kartonomaisiin rakennuksiin. Kalustuksessa on paljon kustavilaisuutta ja suuren salin sininen käsinmaalattu tapetti on kopio tapetista, jolla taloa juhlistiin 1780-luvulla, kun Ruotsin kuningas Gustav III vieraili talossa. Museon ylimästä kerroksesta löytyy ihastuttava neidonkammari.

KOMMENDANTSHUSET *Parkgatan 2* Byggnaden, som numera fungerar som stadmuseum, byggdes 1755 i samband med bygget av fästningarna. Inredningen i det herrgårdsaktiga huset är till stor del gustaviansk och den handmålade tapeten i den stora salen är en kopia av den som målades på 1780-talet, då Sveriges kung Gustav III kom på besök. I museets översta våning finns en förtjusande jungfrukammare.

6 NIKKARIN TORPPA

Itäinen Tullikatu 21

Nikkarin torppa sijaitsee Garnisonin saarella Loviisanjoen ylittävän sillan kupeessa. Talo on ilmeisesti rakennettu 1800-luvun loppupuolelta, tarkkaa tietoa iästä ei ole. Taloa on aikojen saatossa laajennettu ja remontoitu useaan kertaan. Uusin remontti alkoi 2015 ja siihen sisältyy ikkunojen entisointiä, tulisijojen muurausta, kuitilaajennus jne. Nikkarin torpassa voi tutustua torpan menneisiin vaiheisiin, käynnissä olevaan remonttiin ja uusiin suunnitelmiin.

NIKKARIN TORPPA *Östra Tullgatan 21* Nikkarin torppa är beläget invid bron som leder över Lovisaån till Garnison. Huset är troligtvis byggt i slutet av 1800-talet. Exakta uppgifter om byggnadsåret finns inte. Huset har under årens lopp utvidgats och renoverats flera gånger. Den senaste renoveringen påbörjades 2015 och omfattar bl.a. renovering av fönster och murning av eldstäder. Därtill byggs en ny glasveranda. I Nikkarin torppa kan man bekanta sig med både husets historia och den pågående renoveringen.

8 KAPPELI

Kappelinpuisto

Loviisan kaupungin entisaikojen helmi, aikojen kuluessa hoitamattomuuden takia kurjaksi kulhahtanut 1865 rakennettu Museoviraston suojelema Kappeli, kuului Loviisan hienoimpiin arvorakennuksiin. Kappelin kurjuus käentyi kohti uutta kukoistusta, kun ravintoloitsija, joka on myös restaurointi-maalariesi, osti rakennuksen. Nyt Kappeli on palautettu 1800-luvun malliin ihanine ulkoterasseineen. Rakennuksessa toimii sekä ravintola että kahvila.

KAPELLET *Kapellparken* Lovisa stads pärla från gångna tider, Kapellet som byggdes 1865 och som senare på grund av misskötsel förfallit, hör till Lovisas finaste värdefastigheter. Kapellets väg mot en ny blomstring påbörjades då en krögare som också är målarmästare köpte byggnaden. Nu är Kapellet återställt till sin ursprungliga 1800-tals prakt, inklusive den fina verandan. I byggnaden drivs nu både restaurang- och caféverksamhet.

9 LOVIISAN SEURAKUNTAKOTI

Itäinen Tullikatu 6

1860 rakennettu, Felixzonin piirtämä hirsitalo oli asuin käytössä, leipomona ja viini kauppana. Seurakunta osti talon 1919 pappilaksi. 1930-luvun alussa rakennusta pidennettiin itäänpäin seurakuntakodiksi. Pappilan itäpäädyyn jatkossi 1930 - luvulla rakennettu seurakuntakoti toimi lähiin eri työmuotojen ja tilaisuuksien paikkana. Alakerrassa oli kirkkoherranvirasto ja kirkkovaltuusto kokoontui päättöksentekoon yläsalisiin. Eri piirit kokoontuivat tavallisesti myös kodeissa.

LOVISA FÖRSAMLINGSHEM Östra Tullgatan 6 Stockhuset som ritats av Felixzon byggdes 1860 och inrymde till en början bostäder, bageri och brännvinsbutik. Församlingen köpte huset 1919 som prästbostad. I början av 1930-talet förlängde man byggnaden österut för att göra plats åt ett församlingshem. Församlingshemmet fungerade främst som ett utrymme för olika tillställningar och aktiviteter. I nedre våningen fanns pastorskansli och kyrkofullmäktige samlades i övre våningen för att fatta beslut. Det var också vanligt att olika kretsar samlades i hemmen.

JULKINEN KOHDE

10 LILLA LJUVA

Oltermanninkatu 8

Lilla Ljuva on rakennettu vuonna 1900, joskin suurin osa hirsistä on kierrästetty ja näin ollen huomattavasti vanhempia. Taloon asennettiin sähkö ja kunnallistechniikka vuonna 2014. Keittiön lattia on uusittu ja taloon on rakennettu kylpyhuone. Monta kerrosta tapettia ja vanhaa eristystä on poistettu ja korvattu pinkopahvilla ja perinteisellä paperitapetilla. Kaikki ikkunat on korjattu ja rikkinaiset ruudut on korvattu vanhalla lasilla.

LILLA LJUVA Åldermansgatan 8 Lilla Ljuva byggdes år 1900, även om största delen av husets stockar är återanvända och mycket äldre. Kommunalteknik och el installerades 2014. Kökets golv har fönrytsats helt och ett badrum har byggts. Man har rivit många lager av tapet och gammal isolering och istället används nu spännpapp och traditionella papperstapeter. Husets alla fönsterbågar har renoverats och trasiga rutor har ersatts med gammalt glas.

HENGITTÄVÄ 4 ÖLJYN MAALI

AITO HENGITTÄVÄ
ÖLJYMAALI

SUOMEN SUOSITUIN
LUONNONÖLJYMAALI

EKOLOGINEN VALINTA

KESTÄÄ VUOSIKYMMENIÄ

Edustajamme on paikalla Loviisan Wanhat Talot tapahtumassa lauantaina 25.8.2018 osoitteessa Mariankatu 4, 07900 Loviisa.

Tule käymään ja kokeile itse miten hyvä Virtasen 4 Ölbyn Maali on maalata.

Kaikkien koemaalareiden kesken arvotaan yksi 100€ lahjakortti.

Lahjakortti koskee Virtasen tuotteita ja se voidaan käyttää Värisilmä Loviisassa. Lahjakortti on voimassa 30.6.2019 asti.

11 VILLA LINNEA

Pohjoinen tullitie 9

Kolmilapsisen perheen koti Villa Linnéa on läpikäynyt kattavan remontin. Taloa on vuosien mittaan laajennettu eri suuntiin ja siinä on ollut useita asuntoja. Vanhempien osien rakennusvuosia ei ole tiedossa. Tiettyjen seikkojen, kuten ulkolaukoituksen ja kivistajan perusteella, voi arvata että vanhin tupa oli si 1700-luvun lopulta, ja toiseksi vanhin 1800-luvun puolivälistä. Kolmas laajennus on luvattavasti 1800-luvun lopulta, ja sisäpihan kuistiosa sekä yläkerta ovat vuodelta 1929. Vanhemmat Loviisalaiset saattavat myös tuntea talon nimellä "Sarkalagården" veturinkuljettaja Sarkalan mukaan joka asui talossa.

VILLA LINNEA Norrtullsvägen 9 Villa Linnéa, som är hem för en trebarnsfamilj, har genomgått en omfattande renovering. Huset har under årens lopp fått tillbyggnader och det har funnits flera lägenheter i huset. Man vet inte med säkerhet när de äldsta delarna är byggda. På basen av vissa detaljer, som brädfodringen och stenfoten, kan man gissa att den äldsta delen är från slutet av 1700-talet och den näst äldsta delen är från mitten av 1800-talet. Den tredje tillbyggnaden är förmodligen från slutet av 1800-talet och in-nergårdens veranda och övre våning från år 1929. Äldre Lovisabor kanske också känner till huset som "Sarkalagården" efter lokförare Sarkala som bodde här.

12 SANDRANMÄKI

Pohjoinen tullitie 27

Vuonna 1898 rakennettu talo on kokenut niin tulipalon kuin useat vesivahingot. Vanhimman osan talosta on arvioitu olevan vielä vanhempia kuin virallinen rakennusvuosi ja taloa on laajennettu 1900-luvun alkupuolella. Talossa on tehty vuosien varrella monia remontteja ja monta on vielä edessä. Yhden makuuhuoneen multapenki on purettu ja osa ulkoseinän alahirsistä uusittu. Huoneeseen on rakennettu rossipohja sekä eristetty lattia. Keittiö ja kylpyhuone on uusittu.

SANDRANMÄKI Norrtullsvägen 27 Huset som byggdes 1898 har förutom en brand också fått uppleva flera vattenskador. Den äldsta delen av huset uppskattas vara ännu äldre än vad det officiella byggnadsåret antyder. Huset har senare utvidgats i början av 1900-talet. Huset har under åren genomgått många renoveringar och fler är på kommande. Mullbänken i sovrummet har rivits och en del av de nedre stockarna har bytts ut. I stället för mullbänken har man byggt ett trossbotten med isolerat golv. Köket och badrummet har delvis förynats.

ARTISTER

JAN-ERIK GUSTAFSSON | ANNA-LIISA BEZDONY | LOHJAN KAUPUNGINORKESTERI
RAZVAN POPOVICI | VIKINGUR OLAFSSON | JAN SÖDERBLÖM
CHRISTOFFER SUNQVIST | TUULI LINDEBERG

LOVIISA SIBELIUS 5.-8.9 2018 PÄIVÄT DAGARNA

WWW.LOVIISANSIBELIUSPAIVAT.FI

1. LOVIISAN SIBELIUSPÄIVIEN VIERAILUKONSERTTI
PORVOOSEEN/ SIBELIUSDAGARNA I LOVISA –
GÄSTKONSERT I BORGÅ KE/ONS 5.9. KLO/KL. 19.00
PORVOON TUOMIOKIRKKO/BORGÅ DOMKyrka
HINTA/PRIS 28€/*30€

2. ALLA ZINGARESE
TO 6.9. KLO/KL. 19.00, LOVISA GYMNASIUM
HINTA/PRIS 28€/*30€

3. KULINAARINEN KONSERTTI MALMGÅRDIN LINNASSA
"SIBELIUksen JALANJÄLJILLÄ"
KULINARISK KONSERT I MALMGÅRDEN *LOPPUUNMYYTY
"I SIBELIUS FOTSPÄR"PE/FRE 7.9. KLO/KL. 18.00,
MALMGÅRDIN LINNA/ MALMGÅRDENS SLOTT HINTA/PRIS 140 €

4. MIMMIT - LASTENKONSERTTI
LA/LÖ 8.9. KLO/KL. 13.00, GENERALSHAGENS SKOLA
HINTA/PRIS 12€/*14€

5. POHADKA - SATU - EN SAGA
LA/LÖ 8.9. KLO/KL. 15.00 RAVINTOLA
LOVIISAN KAPELI/RESTAURANG KAPELLET *OVELTA
HINTA/PRIS 28€/*30€ - LAPSET/BARN 12€/*14€
(SIS. TARJOILU/INKL. SERVERING)

6. TABULA RASA
LA/LÖ 8.9. KLO/KL. 19.00 LOVIISAN KIRKKO/LOVISA KYRK
HINTA/PRIS 30€/*32€

LIPUT/BILJETTER: NETTICKET.FI - LOVINFO,
MARIANKATU 12/MARIEGATAN 12 LOVIISA/LOVISA PUH./TFN 019555 555. LOVINFO@LOVIISA.FI

Tervetuloa Malmgårdiin!
KARTANOPUODIN AUKIOLOAJAT
Loviisan Wanhat Talot-tapahtuman aikana:
Pe-su klo 10-18

Osallistumme Suomen luonnon päivään la 25.8.
Lisätietoja Malmgårdin ohjelmasta löytyy
kotisivultamme ja suomenluonnonpaiva.fi.

MALMGÅRD
EST. 1606
www.malmgard.fi

Minimalismin vastakohta ja musiikin mekka

■ Loviisanlahti kimaltelee au- ringossa, venevajat ja laiturit pilkahtavat esiihin koivujen välistä. Villa Sjövallan uudelta verannalta avautuu maisema vertaansa vailla. Junaraiteetkin tähdittäävät maisemaa.

— Raiteet Valkon satamaan kuuluvat asiaan. Olemme tottuneet siihen, että junaa ajaa ohja pari kertaa päivässä, sanoo **Maria Linde**.

Linde tietää, mistä puhuu — hän on kasvanut aivan naapurissa, Varvintiellä. Hän katsoi usein taloa unelmoiden: oi, jos vain tuossa sisässä saisi joskus asua.

Laivanrakennusperinne juontaa juurensa 1600-luvulle, Köpbackan ja Räfsbyn kyliin, sekä telakalle Loviisanlahden itäisellä rannalla. Tällä myös käsityöläisydellä ja myöhemmin teollisuudella on pitkät perinteet, myös junaraiteet ja sataman läheisyys säyvästävät aluetta.

Puuta Valkosta

Junan tulon huomaa maan värähtelystä. Silloin on oltava varuillaan.

— Kaikki kävelevät raiteita pitkin. Joskus ajattelen, että olisi hyvä olla vähän varovaisempi. Monet näkevät raiteet kävelvyväinä, sanoo Maria Linde.

Ensimmäiset kapeat raiteet Valkon satamaan rakennettiin vuonna 1890. Niitä pitkin kuljetettiin puutavaraa sisämaahan.

Villa Sjövalla, joka komeilee harjulla, rakennettiin vuonna 1907 luotsiperhe Berlinille. He olivat myöhemmin Suolatorin laidalla, nykyisessä Vackerbackassa asuvan Esther Berlinin vanhemmat.

Mökistä ilman sähköä ja vettä on nyt kahden vuoden aikana kuoritunut kiehova, uuden ja vanhan yhdistävä talo, jossa uusi omistaja toteuttaa sisustusunelmiaan.

— Rakennettaessa on paljon muistettavaa. Olen iloinen, että keräsin ideoita ja lehileikkeitä kansioon, niistä oli paljon apua kun rakentaminen alkoi, sanoo Linde menneitä muistellen.

Naapurissa asuva arkkitehti

Villa Sjövalla Varvintiellä on Maria ja Jenny Linden unelma josta tuli totta. Tällä viihdytään ja musisoitetaan. Ja vaikka talo on valmis, suunnittelua ja unelmointi jatkuvat.

Oskari Orenius piirsi lisärakennuksen, ja vanhoihin taloihin erikoistunut Uudenmaan perinne-rakennus rakensi sen.

Projektia on kestnyt kaksi vuotta.

— Vanhan talon seinät avattiin, eristeitä ei ollut, vaan pinkopahvi oli laitettu suoraan hirsiseinän päälle. Puu oli tervettä ja ruti-kuivaa, hiekkaharju talon raken-

nuspaikkana on varmaan tehnyt tehtävänsä.

Suihku, vessa ja makuuhuone saatettiin ujutettua taloon pitkän mietinnän jälkeen.

Vanha tunnelma tallessa

— Kaikki meni hyvin, meillä oli arkikitehdin ja rakentajien kanssa hyvä flow.

Eristeet ovat puukuitulevyä, välkkatto on saanut kerroksen

ekovillaa, mutta 1800-luvun katonharja on alkuperäisessä muodossaan.

Maria Linde on nähtyn vaivaa säilyttääkseen alkuperäisen tunnelman talossa, josta hän on unelmoinut koko nuoruutensa. Nyt huudossa oleva minimalismi ei todellakaan vallitse tällä.

— Vanhalla verannalla oli oranssit tapetit ja lyhyt. Salissa oli vihreät tapetit punaisilla

kukilla.

Nyt Linde tapetoi vuosisadan vaihteen tyylisesti Jugendruusu-tapetilla, jonka hän on tilannut Lim&Handtryck-kaupasta Ruotsista. Suurin osa tapeteista on kuitenkin hankittu Loviisan Värisilmästä. Sieltä ovat myös kylpyhuoneeseen lattian trendikäät Marrakesch-kaakelit.

Muuttolaatikkounta

Viime vuoden juhannuksena perhe muutti talon vanhaan osaan, ja lisärakennusta alettiin korjata heinäkuussa. Syksyllä vessa oli vihdoinkin valmis ja ulkokäymälästä luovuttiin.

— Kylpyhuone valmistui joulukuussa ja toinen makuuhuone valmistui uudeksi vuodeksi. Siihen asti nukuin salissa muutto-laatikoiden ympäröimänä, Linde muistee elämää rakentamisen keskellä tyttären kanssa.

Maria Linde on laulaja, musiikkipedagogi ja musiikkiteilijä. Hän sai vuonna 2012 vakinuisen työpaikan Porvoosta ja palasi takaisin itä-Uudellemaalle. Koskenkylä oli oivallinen asuinpaikka Loviisan ja Porvoon välissä.

Kun tyttären oli aika aloittaa koulunkäynti Loviisa alkoi kuitenkin kiinnostaa. Hyvä puoli talossa on myös, että ei ole seinääna-pureita valittamassa kun laulu raikaa ja musiikki soi sydämen kyllyydestä. Salongin valkoinen flyygeli on jatkuvassa käytössä.

— Pidämme tällä asumisesta, voimme musisoida milloin haluamme.

Vaikka talo on valmis, suunniteltu ja unelmointi jatkuvat.

— On vielä paljon, mistä unelmoi, esimerkiksi saunaasta. Mutta siitä tulee myöhempi projekti. Vanhan talon omistajana ei saa olla liian malttamaton.

Saunataloita odotellessa Maria Linde kunnostaa vanhaa astiakaappia. Vanha maali on kaivittava pois uuden tieltä.

— Olen aina pidellyt käsissäni mieluummin kirvestä kuin käistyötä, ompeluksia. Halonhakkuu on parasta, mitä tiedän, sanoo Linde.

Sjövalla vid Varvet ger prov på häftig heminredning

■ Sjövalla var ursprungligen en liten stuga på Lovisavikens höga, västra strand som släkten Berlin byggde 1907 vid Varvet. I sitt barndomshem har Maria Linde beundrat stugan och drömt om att någon gång flytta

in.

Nu har drömmen blivit verklighet, Linde har, gjort en omfattande renovering, byggt ut och inrett med häftiga tapeter och textilier helt i stil med den gamla villans inredning.

— Det finns ännu mycket jag drömmer om att göra, till exempel en bastu. Men som ägare till ett gammalt hus får man inte vara för otålig, säger Linde.

13 VILLA ELMA

Pernajankatu 8

Talon vanhin hirsirunkoinen osa arvellaan rakennetun 1800-luvun lopussa. Taloa on laajennettu 1922 ja 1929 muutettu kaksikerroksiseksi, muodin mukaan Mansardikatoksi. Taloa ei oltu remontoitu 80-luvun jälkeen, joten uudet omistajat aloittivat 2016 mittavan peruskorjaukseen. Talo nimettiin Villa Elmaksi edellisen, pitkäaikaisen omistajan mukaan.

VILLA ELMA Pernågatan 8 Man antar att stockstommen i husets äldsta del byggdes i slutet av 1800-talet. Huset har utvidgats 1922, och 1929 byggdes övre våning och tidsenligt mansardtak. Huset hade inte renoverats efter 80-talet, så de nya ägarna påbörjade 2016 en omfattande grundrenovering. Huset fick namnet Villa Elma eftersom kvinnan som hade ägt huset länge hette så.

14 CASA ITALIALOVIISA

Sarvilahdenkatu 9

Talo on rakennettu 1900-luvun alussa. Talossa on joitakin alkuperäisiä yksityiskohtia, kuten olohuoneen puulattia, ulko-ovet ja uunit. Uunit toimivat edelleen ja ovat talon ainot lämpölähteet. Myös talon vanhat ikkunapiilet ovat alkuperäiset ja niitä on koristeltu Italian värein. Vanhassa piharakennuksessa toimii Loviisan ensimmäinen ja ainoa radioasema RQL106FM.

CASA ITALIALOVIISA Sarvlaxgatan 9 Huset är byggt i början av 1900-talet. En hel del ursprungliga detaljer finns kvar, såsom vardagsrummets trädörrar och ugnarna. Ugnarna är i aktivt bruk och husets enda värmekälla. Även fönstren och fönsterposten, som dekoreras med italienska färger, är ursprungliga. I den gamla gårdsbyggnaden fungerar den första och enda radiostationen i Lovisa, RQL106FM.

Nykyaiset LVI-ratkaisut **uusiin ja vanhoihin kohteisiin – kysy tarjous!**

HAATO

Lämminvesivaraajat

15-300I – 5v. takuulla

Nykyaiset ja tehokkaat varaaajat vapaa-ajan asuntoihin ja omakotitaloihin.

Cinderella
TOILET SYSTEMS

Cinderella Comfort polttava käymälä

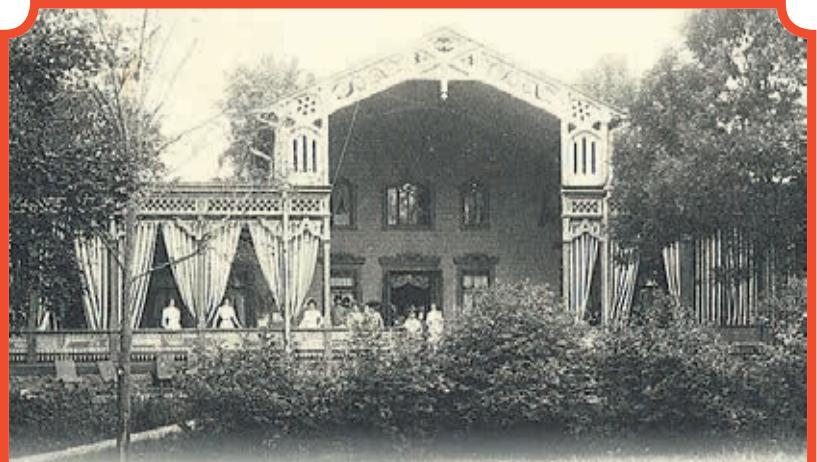
Koe tavallisen wc:n mukavuus mökilläsi. Cinderella polttaa wc-jätteet turvallisesti ja tehokkaasti. Tuhka on täysin hajutonta ja bakteerivapaata ja sitä saadaan noin kahvikupillinen käyttääjää kohti kuukaudessa.

SAMAN KATON ALTA • LÄMPÖ • VESI • ILMASTOINTI • SÄHKÖ

OY LVIIS. **K.A.S STENDAHL** .VVSEL AB
PORVOON SÄHKÖLIIKE

LVIIS MYNTI, HUOLTO, ASENNUS, SUUNNITTELU
ÖLJPOLTINHUOLTO ja -ASENNUS JA -MYNTI
Teollisuustie 24, Porvoo. Puh. (019) 529 6000, fax (019) 580 776

**Ravintola
Loviisan
Kappeli**

Hyvää ruokaa,
ihania kakkuja ja kuohuvaa
sekä ison talon hurmaa.

Kuningattarenkatu 19, Loviisa. Puh. 019 581 437

Airi Kallio

Virginian vanhasta navesta tuli koti

■ Navetta, jonka Virginia af For selles rakennutti yli 200 vuotta sitten, on nyt **Pia Mustosen** ja hänen perheensä koti. He asuvat rakennukseen itäisessä osassa, jossa Virginian aikana jäädytettiin maitoa.

Pia Mustonen viihtyy talossa, joka oli aikoinaan huippumoderni. Kun Wanha navetta rakennettiin tillestään Ruotsinpyhtään Ruukkiin, useimmat Ruukin muista raken noksista olivatkin puusta tehtyjä.

Ja ei ihme, että hän viihtyy. Päivätyö on päiväkodissa, mutta siinä sisussa Mustonen on varsinaisen jokapaikanhöylä. Navetan asunnon viereinen huone on sisustettu pieneksi kaupaksi, jossa Mustonen myy tarvikkeita, järjestää kursseja ja kouluttaa kiinnostuneita eri yr titerapioiden saloihin. Kivenheiton päässä virtaa Kymijoen läntinen uoma, jossa voi kylpeä. Talon vintillä on hoitohuone, jossa Mustonen järjestää kursseja ja tekee hoitoja. Ei ole vaikeaa arvata, miltä Mustosen tulevaisuussuunnitelmat näyttävät.

— Oi, jos voisim elättää itseni tekemällä eri terapiamuotoja ja yrthoihoja, huokaa Mustonen, unelmoiden.

Mustosen äiti on kotoisin Ahvenkoskelta, näin ollen

Virginia af For selles Wanhan navetan itäiselle päädylle Pia Mustonen on loihtinut idyllin perennoineen ja yrteineen. Tytär Sofia viihtyy erinomaisesti vanhassa talossa.

Ruukki oli ennaltaan tuttu remontin alkaessa. Samoihin aikoihin hän tapasi seppä Pauli Partasen ja tämän tyttären, joista on nyt yhdessä Mustosen ja tämän tyttären kanssa tullut uusioperhe.

Sivutyöstä tuli myös koti.

Mustonen haluahti miezellään ottaa esille katon vanhat hirret, jotka ovat nyt pinkopahvin peitos sa. Asunto vaatii perinpohjaisen kunnostuksen.

— Puulattia olisi myös kiva

linoleum-lattian sijaan. Asunnon omistaa Loviisan kaupunki. Jää nähtäväksi, kuinka remontin käy.

Mustonen oli mukana Avoimet joululalot -tapahtumassa ja inspi roitui. Nyt kaikki halukkaat voivat vinkata miten Virginian navettaa voisi remontoida ilman, että historiallinen perinne tuhoutuu.

— Vastaanotto oli positiivinen, ja päädyin osallistumaan myös LWT:hen.

Muuttoa Ruukkiin Mustonen ei katu.

Virginias ladugård blev mysigt hem

■ 1809 lät Virginia af For selles bygga en för dätidens hypermoderna ladugård vid Strömfors bruk. I dag är den vitrappade tegelbyggnaden ateljeér och en bostad.

Bostaden i östra ändan öppnas för allmänheten som ett av de fem nya objekten under evenemanget Lovisas Historiska Hus i augusti.

Också en varm sommardag är härinne svalt, väggarna är tjocka och golvet av sten, rummen har nämligen använts för nedkyllning av mjölk.

I början av 1800-talet var tegel ett ovanligt byggnadsma terial, de flesta andra byggnader vid Strömfors bruk är av trä.

Besökare rekommenderas också att bekanta sig med brukets historia. Det härstammar ursprungligen från 1695 men efter freden i Åbo 1744 byggdes verksamheten ut med bland annat en såg och en kvarn. Virginia af For selles var bara 31 år då hon som nybliven änka tog över bruket och ledde verksamheten i 60 år till sin död.

Käytetty LEEA-SALPA
Vain tapahtuman ajan.

4 e kpl

SUOLATORILLA TAVATAAN!

Wanhan Rautakaupan valitut palat LWT-tapahtumassa 25.-26.8

www.porvoonwanharautakauppa.fi
Asentajantie 8 | Porvoo | puh. 040 707 4753

Vaihda maalämpöön!

- Luotettava
- Energiatehokas
- Uusiutuva

tomallen | **SENERA**
020 7737 300 • tomallensenera.fi

TAXI
Tom Granmark
LOVIISA

040-595 8102

Tilataksit, henkilöautot ja limousinit

www.taxigranmark.com

rengascenter.fi

Meiltä rengasapua heti!

Kuggom - Porvoo 0400 270 515
Karjaa 0400 104 181

DÄCK-RENGAS AB oy
KUGGOM
p. (019) 512 188
Lapinjärventie 444

DÄCK-RENGAS AB oy
PORVOO
p. (019) 585 833
Työpajatie 15

KARJAA
p. (019) 233 599
Ensikuja 13

15 VILLA ARMAS

Kaivokatu 9

Villa Armaksen rakennuslupakuvat ovat vuodelta 1906. Niistä löytyy suutari Nikolai Lundbergin nimi, joka on ollut perheineen talon ensimmäinen omistaja. Talossa oli tuolloin kaksi asuntoa. Pihassa oli myös leivintupa ja piharakennus. 1980-luvulla taloon on tehty mittava remontti vanhaa tyylilä kunnioittaen. Uudisosaan on rakennettu sauna, ph, wc ja lämmint veranta ja yläkertaan 2 makuuhuonetta. Leivintupa on valitettavasti purettu. Piharakennus on tehty vanhojen perustusten paikalle.

VILLA ARMAS Brunngatan 9 Villa Armas byggnadslovsbilder är från år 1906. På dokumenten står skomakare Nikolai Lundbergs namn, han och hans familj var husets första ägare. På den tiden fanns det två bostäder i huset. På gården fanns också en stuga där man bakade och en gårdsbyggnad. På 1980-talet har en omfattande renovering genomförts och den gamla stilens togs i beaktande. I den nya delen av huset byggdes en bastu, ett klädrum, en toalett och en varm veranda. I övre våningen byggdes två sovrum. Tyvärr har den gamla bakstugan rivits. Gårdsbyggnaden har uppförts på den gamla bakstugans grund.

UUSI KOHDE

16 HELGAS 1

Sibeliusenkentu 6

Helgaksen matkustajakodin uudempi, 1900-luvun alussa rakennettu laajennusosa, on remontoitu yksityiseksi kodiksi. Sen aarteiden joukosta löytyy myös vanhan matkustajakodin nostalgisia kalusteita. Tontti on aiemmin omistanut Sucksdorffin rikas kauppias- ja laivanvarustajasuku ja sillä siainnut komea kaksikerroksinen puinen palatsi paloi 1900-luvun alussa.

HELGAS 1 Sibeliusgatan 6 Resandehemmet Helgas nyare del, tillbyggnaden som uppfördes i början av 1900-talet, har renoverats till ett privat hem. Bland inredningen finns även skatter i form av nostalgitiska möbler från resandehemmet. Tomten ägdes tidigare av den rika köpmans- och skeppsredarsläkten Sucksdorff, vars trälägen i två våningar brann ner i början av 1900-talet.

VUOKRAUS ON HUOLETONTA!

Huolehdit laitteesta vain käyttämäsi ajan.

Me hankimme, huollamme ja varastoimme sen.

Vuokraamalla laatukoneen tuet kestävä kehitystä!

HYDROSCAND
LÄHTÉT JA JÖHÖN KOMPONENTTI

Lainapeite

A Member of
The Linde Group | **AGA**

RAKENNUSKONEVUOKRAAMO
KAINO MATTILA OY
www.kainomattila.fi

Teollisuuskuja 3, 07900 LOVIISA
Ma – Pe 7.30 – 16.30, Puh. 019 533 490

Mustila Puutarha
Pop-up shop
25.-26.8. klo 10-16

Schillmarkin puistossa
Mariankadun varrella

Valikoimastamme mukana:

- laadukkaita taimia ja kukkasipuleita
- Kauniita puutarhan koriste-esineitä
- Kestäviä työvälineitä puutarhaan
- Ihania Garden Girl-merkin asusteita

Ja paljon muuta kestävää ja kaunista.

Voit myös tilata tuotteita verkkokaupastamme ja valita "Nouto myymälästä" ja kertoa meille, että haluatte noutaa tuotteet pop-up shopistamme.

Tutustu valikoimaamme verkkokaupassa: mustilapuutarha.fi

Tervetuloa / Välkommen

Kuukerpalli – Virili vanhus vuodelta 1793

■ Kuukerpalli on punainen hirsitalo paraatipaikalla Ruotsinpyhtäään Ruukilla. Tarinan mukaan 1793 rakennetun talon nimi tulee ruotsin sanasta "koka" eli keittää – aikoinaan talossa toimi nimittäin työläisten ruokala.

Tänä päivänä talosta historiallisessa miljöössä on tullut vantaalaisperheen loma-asunto. Oli sattuman kauppa, että perhe löysi unelmensa talon.

– Matkalla Verlasta kotiin Vantaalle yhtenä iltana heinäkuussa poikkisimme Ruukille, olimmehan lukenne paikasta, ja halusimme nyt nähdä sen omien silmin.

Ruotsinpyhtään Ruukki oli rakkautta ensisilmäyksellä.

– Täällä on mahtava tunnelma, sanovat **Sirkka ja Joona Kokkonen** katsoessaan ulos ikkunasta loma-asunnossaan. Lampeen heijastuvat rakennukset juontavat juurensa 1700-luvulle, Armonlinna ja Ruukin paloasema, jossa on paikalle ominainen letkutorni. Melkein kaikki täällä on ennalallaan, kuten 1700- ja 1800-luvulla kun Ruukki rakennettiin. Kohde on museoviraston suojelemissa.

Toinen lehtijuttu syksyllä sai parin alkamaan etsiä sopivia, vapaita taloja. Kaupat tehtiin lokakuussa 2017.

Kuukerpallissa on harmonista. Kun Sirkka ja Joona Kokkonen tekivät pintaremonttia, he valitsivat perin neväriltä: siniharmaata eteiseen ja vaaleanpunaisista makuuhuoneeseen.

Virili vanhus

Talo myytiin keskeneräisenä remonttikohteena. Tehtiin kuntotarkastus, jossa sekä kosteusvauriot eettä home suljettiin pois. Keittiö

sai vanhat puukaapit tori.fi:stä.

– Osa lattioista oli avattu. Kurkistimme sisään, näimme sahanpurutäytteen ja laitoimme lankut takaisin paikoilleen, sanoo

Joona Kokkonen.

Pinnat maalattiin harmonilla lempiväreillä.

Perheen kahdesta lapsesta viisitoistavuotias oli haitioissaan

På paradplats i Bruket ligger Kuukerpalli

■ Kuukerpalli heter en av de fem nykomlingarna som öppnar sina dörrar under LHH-veckoslutet i augusti. Kuukerpalli är ett rött stockhus på paradplats vid Strömfors bruk. Huset är byggt 1793 och man tror att det speciella namnet kommer från svenska koka för här fanns

arbetarnas matservering. Kuukerpalli såldes som renoveringsobjekt till de nuvarande invånarna, Sirkka och Joona Kokkonen. En konditionsgransning hade gjorts och inga fukt- eller mögelsspår hittades i det över 200 år gamla huset. Miljön är sagolik, från köks-

fönstret ser man 1700-tals miljön där byggnaderna Armonlinna och Brukets brandstation med det kännpaka slangtornet speglar sig i dammen som byggts i Kymmenes älvs västra fära.

0400 966 087

PERINNERAKENTAJA
Simo Laurila
www.perinnerakentaja.com

Hakusessa koti Loviisasta?
Laivasillalla LWT-päivillä

HEMMA
LKV LEENA LINNROOS
www.lkvhemma.fi

loma-asunnosta, kun taas seitsemäntoistavuotias sanoi: tuonnehan en tule. Hän tosin muutti mielensä pian ensimmäisen vierailun jälkeen.

– Yhteenkuuluvaisuus on iso juttu. Opimme nopeasti tunteamaan paikallisia, tällä kaikki puhuvat toisiin. Mehän emme ole tällaiseen tottuneita, ja kun kaksi nuorukaista pysäyttivät meidät, me olimme vantaalaisittain heti varuillamme. Nuoret tervehvitivät vain iloisesti.

Jouluna oli avointen jouluottien aika. Ja tämä lomakothian taipuu myös talvitaloksi. Kun lampi saa jäätä pääleen, se toimii luistinratana. Hiihtolatu kulkee nurkan takana.

– Meillä on etähohjattavia pattereita ja pidämme peruslämmön kahdeksan ja kymmenen asteen väliissä silloin kun emme ole täällä.

Täällä on uimaranta ja ostimmekin pieni veneen. Kymijokea pitkin on mahdollista ajaa 30 kilometriä sisämaata kohden. Merelle pää mentäessä vastaan tulee voimalan pato, joka on rakennettu Ahvenkoskelle.

17 HELGAS 2

Sibeliuksenkatu 6.

Helgaksen matkustajakodin vanhempi ja pienempi osa on rakennettu vuonna 1800. J.L. Runeberg vieraili siellä toistuvasti 1840-luvulla ja lähinaapurussa lapsutensa ja nuoruutensa kesälomia vietetänyt Jean Sibelius musisoi usein Sucksdorffin perheen kanssa. Noin vuoden 1885 paikkeilla Sibelius omisti jopa pianolle, urkuharmonille, viululle ja sellolle säveltämänsä kvarteton Sucksdorffin perheelle. Talo remontoitiin perusteellisesti 2008. Koska kaunista lasikuistia ei ole haluttu rikkota, talon keittiö sijoitettiin keskelle rakennusta.

HELGAS 2 Sibeliusgatan 6 Resandehemmet Helgas äldre och mindre del är byggd år 1800. J.L. Runeberg besökte ofta huset på 1840-talet och Jean Sibelius, som tillbringade delar av sin barndom och ungdom i grannskapet, musicerade ofta där tillsammans med familjen Sucksdorff. Kring 1885 komponerade Sibelius en kvartett för piano, orgelharmonium, violin och cello åt familjen Sucksdorff. Huset renoverades grundligt 2008. Genom att placera köket mitt i huset kunde man undvika att förstöra den vackra gamla glasverandan.

19 BONGAN LINNA

Lukkarinkuja

Alun perin jugend-asuinhenkilo 1904-1906 rakennettu linna on muutettu myöhemmin uusklassillisuutta ja funkista myötäileväksi jykeväksi patriisipalatsiksi. Galleriana, ateljeena ja museona toimiva Bongan linna on näkemisen arvoinen. Huolella entisöidyt avarat tilat pulppuavat kaikkihallia taiteilijan väri-ilottelua.

BONGA SLOTT Klockargränd Byggnaden uppfördes i jugendstil 1904-1906, men ändrades senare till ett ståtligt slott med drag av nyklassicism och funkis. Bonga slott fungerar som galleri, konstmuseum och ateljé. I de med pietet renoverade rymliga utrymmena syns konstnärens kärlek för färger överallt.

JULKINEN KOHDE

18 ALMINTALO

Brandensteininkatu 3

Arkitehti Bertel Jung suunnitteli Almintalon vuonna 1907. Se edustaa harvinainen jugendtyylistä puurakentamista. Kaupunki päätti purkaa suojeleun talon "huonokuntoisena ja tarpeettomana" 2003, mutta Korkein hallinto-oikeus kumosi purkupäätökseen 2005. Rakennuksen annettiin kuitenkin rapistua edelleen, kunnes se vaihtoi omistajaa 2011. Täydellisen peruskorjaukseen jälkeen talo on palannut entiseen loistoonsa ja toimii nyt Loviisan kulttuurikeskuksena.

ALMSKA GÅRDEN Brandensteinsgatan 3 Arkitekt Bertel Jung planerade Almska huset år 1907. Huset representerar en sällsynt jugendstil av träbyggnader. Staden beslöt år 2003 att riva huset, som var "i dåligt skick och ansågs obehövligt", men Högsta förvaltningsdomstolen upphävde rivningsdomen 2005. Man lät fortsättningsvis byggnaden förfalla, tills den bytte ägare 2011. Efter en total grundrenovering har huset återfått sin ursprungliga glans och fungerar nu som Lovisa kulturcentrum.

JULKINEN KOHDE

20 VILLA DEGERBY

Degerbynkatu 6

Talo on rakennettu vuonna 1907 ja sen on suunnitellut kaupungin silloinen rakennusmestari J. A. Blässar. Talo on peruskorjattu vuosina 1996-2002. Alunperin 250-neliöisessä ja yksikerroksisessa talossa oli kolme asuntoa. Pihamarakennus on yhtä vanha kuin talo, siinä lienee jopa alkuperäinen ulkomalli. Degerby Gillen rusthollin 1600-luvun päärakennus on sijainnut aikoinaan osittain tällä tontilla. Yläkerran esille jätetty porrastettu kolmen piipun hormisto on harvinainen nähtävyys.

VILLA DEGERBY Degerbynkatu 6 Huset byggdes år 1907 och planerades av stadsens dåvarande byggnadsmästare J. A. Blässar. Byggnaden har grundrenoverats mellan åren 1996-2002. Ursprungligen hade huset endast en våning som bestod av tre bostäder, på sammanlagt 250 m². Gårdsbyggnaden är lika gammal som huvudbyggnaden, och torde ha kvar sin ursprungliga färg på ytterväggarna. Den tredelade rökkalanen som lämnats synlig på vinden är en sällsynt sevärdhet.

LWT-PÄIVIEN OHJELMAA 2018

■ **Aleksanterinpihan käsityömarkkinat**, Aleksanterinkatu 8. Eri alojen kässillä tekijät esittelevät osaamistaan ja kertovat materiaaleista ja työtavoista. Luonnonmateriaalit ja kestävä kehitys ja tekemisen ilo kohtaavat! La-su 10–17.

■ **Bongan Linna**, Linnankuja. Professori/taiteilija Riitta Nelimarkan galleria. Huolella entisöidyt avarat tilat pulppuavat kaikkialla väri-ilottelua. La-su 11–16. Sisäänpääsy 5 e, LWT:n erikoishinta, www.bonga.fi

■ **Ensiapu**, Kauppakeskus Galleria, Kuningattarenkatu 11. La-su 10–17.

■ **Galleria Theodor**, Mariankatu 21. Loviisan seudun taideyhdistyksen vuosinäyttely, näyteikkuna-arpajaiset sekä taidekirppis. Edustalla Pop-up taide-pysäkki. La-su 10–17.

■ **Gamla apotekshuset**, Antiikkimarkkinat, uusi paikka: Aleksanterinkatu 6. Antiikkia, designia ja taidetta. Pihakahvila sekä työnäytöksiä ja käsityöntekijöitä. La-su 9–17.

■ **Herkkujen puisto**, Karlssonabulevardi. Ruokatuottaja ja käsityöläisiä. Lähirookakahvila; lähiutottajien raka-aineista valmistettuja annoksia. Makuupassi lapsille. La 10–18 ja su 10–17.

■ **Höyryjuna**. Tunnelmaan sopiva junakyti. Tee pieni nostalgiamatkan Loviisan satamaan tai Lapinjärvelle ja takaisin. Ks: <http://hoyryveturimatkat1009.fi/aikataulut-ja-hinnat>

■ **Kappelinpuisto**. Loviisan Wanhat Talot ja Loviisan oppaat kutsuvat kävelykierroselle historialliseen alakaupunkiin. Suomeksi ja ruotsiksi la-su klo 12. Kesto n. 2 h, ilmainen.

■ **Keräily- ja Antiikkimessut**, Lovisa Gymnasium, Brandensteininkatu 27. Loviisanseudun keräilijät, yli 30 myyjää. Ilmainen sisäänpääsy, ilmaiset wc:t. Pihateijoissa syötävää ja juotavaa. La 10–17 ja su 10–15.

■ **Komendantintalo**, Loviisan kauungin museo, Puistokatu 2. Näyttely: Missä katu kerran kulki – Loviisan muuttuneita maisemia. Vapaa pääsy. La-su 10–17.

■ **Labbyn kartano**, Labby 49. Valokuvaanäyttely: näyttely kertoo tilan elämästä ja rakennuksista sadan viime

Panu Kailalla on ollut lukuisia kirjoitussarjoja, lehtikolumnuja ja luentoja eri tielaisuuksissa ympäri Suomen. Kaila on tuttu myös tv-ohjelmista.

Perinne- ja korjausrakentamisen klinikka

Lauantaina klo 15 alkaen
ravintola Loviisan Kappeli, Kappelinpuisto
Talotohtori Panu Kaila vastaa yleisön kysymyksiin

vuoden ajalta. Kahvia ja virvoitteita. La-su 10–17.

■ **Laivasilta**, Laivasillan markkinat la-su 10–17. Ravintoloita, museo, taidenäyttelyt ja puoteja. Sauna Obscura Loviisanlahdella. Tanssit ja Muinaistulen Yö la klo 20.

■ **Lapsiparkki**, Onnelin & Annelin leikkipuisto/Rantatie, la-su 10–17.

■ **Loviisa-kiertoajelut**. Opastetulla bussikierroksella kuulet kaupungin historiaa ja nykyväistä. Lähdot la-su klo 11 Aleksanterinkadun turistipysäkit. Kesto n. 1 h, ilmainen, max. 50 hlöä/kierros.

■ **Loviisan kirkko**. Jumalanpalvelus su klo 10. Kirkko auki la 10–17 ja su 10–15.

■ **Loviisan Merenkulkumuseo**, Laivasilta. Vapaaehtoinen sisäänpääsymaksu. La-su 10–18.

■ **Loviisan seurakuntakoti**, Itäinen Tullikatu 6. La-su 10–17. Kotiruokaa ja kahvia klo 11–15.

■ **Loviisan tori**. La klo 7–17 ja su

10–17. LWT-lipunmyyntipiste la-su 9.30–17.

■ **Lovinfo**, Mariankatu 12 A. Kysy toteesta, asumisesta ja kaupungin palveluista. La-su 9–18.

■ **Mariankadun puistikko**. Näytteileaseettaja.

■ **Matkailutoimisto**, Mariankatu 12 A, puh. 040 555 3387. La-su 9–18. Ruukin kesäinfo, Ruukintie 11 A, puh. 0440 555 366. La-su 10–17. Molemmissa LWT-lippujen myynti ja ennakkomyynti.

■ **Museobussi**, Ravidaran P-paikalta Laivasillalle ja sieltä Garnisonin kautta takaisin. Ilmainen. Vuorot la-su 20 min välein klo 10–12 ja 30 min välein 12–17.

■ **Perinne- ja korjausrakentamisen klinikka**, Ravintola Loviisan Kappeli, Kappelinpuisto. "Talotohtori" Panu Kaila vastaa yleisön kysymyksiin. La klo 15.

■ **Pernajan kirkko**, Pernantie 305. Vanhin talo Loviisassa. Opas paikalla la-su 12–18. Urkuvaritti la klo 15. Messu su klo 10.

■ **Porvoon musiikkiopiston** Loviisan toimipisteen oppilaat soittavat tapahtuman aikana kaupungilla.

■ **Ravintola Degerby Gille**, Sepänkuja 4. Loviisan vanhin talo. Opas tarinoja Gillestä ja Loviisan historiasta suomeksi la 11–13 ja 14–16 sekä su 12–15. Lohikeittoa la-su 11–17.

■ **Ravintola ja kahvila Loviisan Kappeli**, Kappelinpuisto. La 10–17, su 10–16 (keittiö sulkee klo 16).

■ **Seminaari**, Kino Marilyn, Kuningattarenkatu 17. Wanhassa Wara Parempi-seminaari. La 13–14.45

■ **Smirnoffin pihapiiri**, Kuningattarenkatu 6. Rooliasiset Loviisan keskusteluoppaat paikalla la-su klo 10–17.

■ **Soiva kontti**, Ankkuripiisto. Virittäydy Loviisan Sibeliuspäivien tunnelmaan la-su 10–17.

■ **Strömforsin ruukki**. Talokohteiden lisäksi näyttelyitä, pajoja, puoteja, kahviiloita ja ravintoloita. Taontanäytökset Yläpajassa la-su 12–14. Pajamuseo avoinna la-su 10–17. Vapaa pääsy.

■ **Suolatori**. Näytteileaseettaja, työnäytöksiä, katukeittiötä. Uimakoppi-Badhytten -elämyskojussa voit tavata päivystävän lovialisaisen. La-su 10–17.

■ **Ulrikanhovi**, Kuhlefeltinkatu 35. Kahvia ja leivonnaisia. Ukkolan myymälä ja kirppis. La-su 10–17. LWT-lipunmyyntipiste la-su alk. klo 9.

■ **Välimeren Majatalo**, Haravankyläntie 9. TransFolk Koti-klubi, pop-up ravintola, live-musiikkia, taidetta la klo 18. TransFolk Art-Talk -keskustelu su klo 17–19.

Samana viikonloppuna Loviisassa:

Vanhan ajan päivät Jokelan kotiseutumuseossa la-su. Turkkilantie 39, Ruotsinkylä

Loviisan museot ja muut nähtävyyydet. Katso: www.visitloviisa.fi, www.loviisa.fi ja www.loviisanwanhattalot.fi

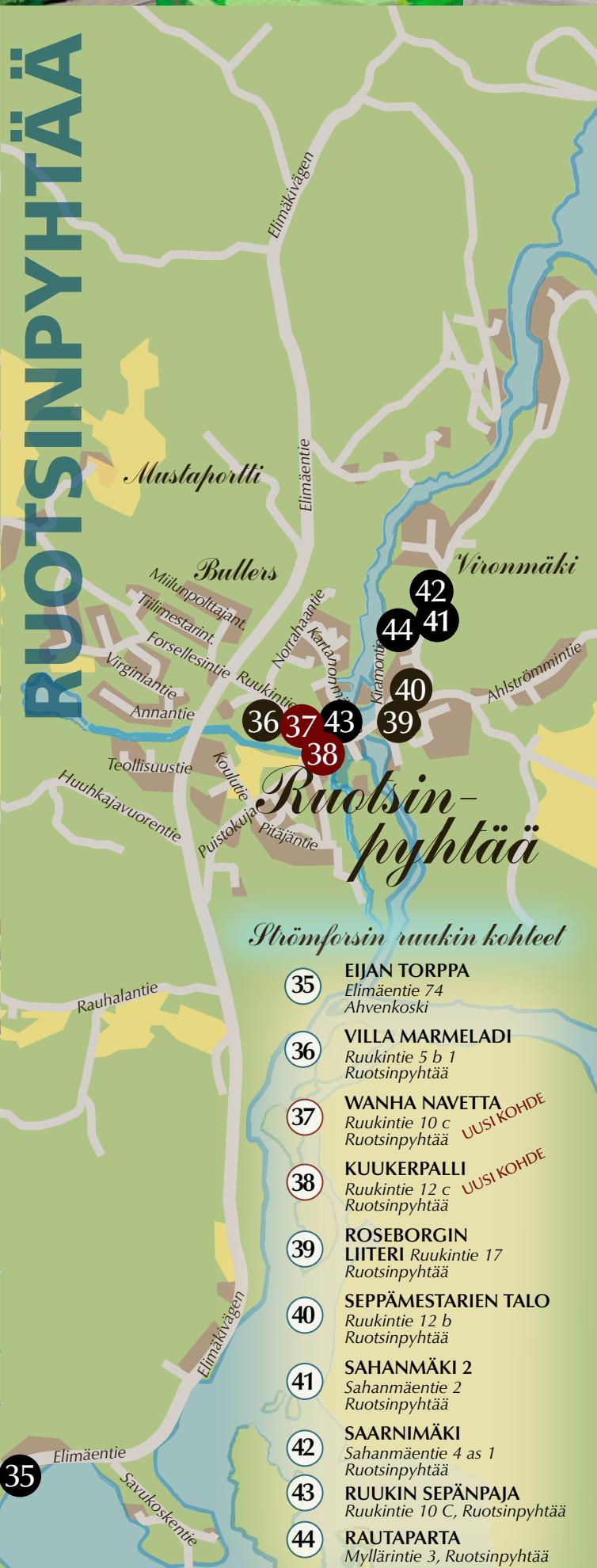
Oikeudet muutoksiin pidätetään.

PERNAJA

RUOTSINPYHTÄÄ

LHH-DAGARNAS PROGRAM 2018

- **Alexandersgårdens hantverksmarknad**, Alexandersgatan 8.
- **Olika sorters hantverkare** presenterar sitt kunnande och berättar om både material och arbetsmetoder. Här råkas naturmaterial, hållbar utveckling och skapandets glädje! Lö-sö 10–17.
- **Barnparkering**, Adas & Gladas lekplats/Strandvägen, lö-sö 10–17.
- **Bonga Slott**, Slottsgränd. Professor konstnär Riitta Nelimarkkas galleri. De öppna utrymmena som restaurerats omsorgsfullt väller av färgprakt. Lö-sö 11–16. Inträde 5e, specialpris för LHH, www.bonga.fi

- **Borgånejdens musikinstitut**, eleverna från Lovisa verksamhetsställe spelar på olika håll i staden under evenemanget.

- **Delikatessernas park**, Karlskronabulevarden. Matproducenter och hantverkare. Delikatess café; matportioner tillagade av närförproducerade råvaror. Smakpass för barn. Lö 10–18 och sö 10–17.

- **Förstahjälp**, Köpcentret Gallerian, Drottninggatan 11. Lö-sö 10–17.

- **Galleri Theodor**, Mariegatan 21. Lovisannejdens konstnärers årsutställning, skyltfönster-lotteri och konstloppoptorg. Pop-up konst-hållplats. Lö-sö 10–17.

- **Gamla apotekshuset**, Antikmarknad, ny plats: Alexandersgatan 6. Antik, design och konst. Gårdscafé, arbetsupvisningar och hantverkare. Lö-sö 9–17.

- **Kapelnparken**. Lovisa Historiska Hus och Lovisa guider bjöder på en promenad till Neristan. Lö-sö, på svenska och finska kl. 12 och tar ett par timmar. Guidningarna är avgiftsfria.

- **Kommendantshuset**, Lovisa stads museum, Parkgatan 2. Utställning: Där gatan en gång gick – Lovisalandskap i förändring. Fritt inträde. Lö-sö 10–17.

- **Labby gård**, Labby 49. Fotoutställning: utställningen berättar om livet på gården och om byggnaderna under det senaste decenniet. Kaffe och förfriskningar. Lö-sö 10–17.

- **Lovinfo**, Mariegatan 12 A. Fråga om

Traditionsrenoverings- och byggnadsvård kliniken

Restaurang Lovisa Kapell, Kapellparken.

Husdoktor Panu Kaila svarar på allmänhetens frågor. Lö kl. 15.

tomter, boende och stadens tjänster. Lö-sö 9–18.

■ **Lovisa församlingshem**. Östra Tullgatan 6. Lö-sö 10–17. Husmanskost och kaffe kl. 11–15.

■ **Lovisa kyrka**. Gudstjänst sö kl. 12. Kyrkan öppen lö 10–17 och sö 10–15.

■ **Lovisa-rundturer**. Under den guidade bussturen får du höra både om stadens historia och om nutiden. Start lö-sö kl. 11 från Alexandersgatans turisthållplats. Ca 1 h, gratis, max. 50 pers./tur.

■ **Lovisa Sjöfartsmuseum**, Skeppsbron. Frivillig inträdesavgift. Lö-sö 10–18.

■ **Lovisa torg**. Lö kl. 7–17 och sö 10–17. LHH-biljettförsäljning lö-sö 9.30–17.

■ **Mariegatans parkområde**. Utställare.

■ **Museibuss**, från Travbanans P-plats till Skeppsbron, och därför via Garnison tillbaka. Gratis. Turer lö-sö med 20 min mellanrum kl. 10–12 och med 30 min mellanrum kl. 12–17.

■ **Musikcontainern**, Ankarparken. Tjuvstarta Sibeliusdagarna i Lovisa lö-sö

10–17.

■ **Pernå kyrka**, Pernåvägen 305. Lovisas äldsta hus. Guide på plats lö-sö kl. 12–18. Orgelkvart lö kl. 15. Musikmässa sö kl. 18.

■ **Restaurang Degerby Gille**, Smedsgränd 4. Finskspråkig guide berättar om Gilles och Lovisas historia lö 11–13 och 14–16 samt sö 12–15. Laxsoppa lö-sö 11–17.

■ **Restaurang och café Lovisa Kapellet**, Kapellparken. Lö 10–17 och sö 10–16 (köket stänger kl. 16).

■ **Saltbodtorget**. Utställare, arbetsupvisningar och gatukök. Upplev Lovisa i Uimakoppi-Badhytten, där du kan träffa en jourhavande Lovisabo. Lö-sö 10–17.

■ **Samar- och Antikmässa**, Lovisa Gymnasium. Brandensteinsgatan 27. Lovisannejdens samlare, över 30 säljare. Fritt inträde, gratis wc. I gårdstälten mat och dryck. Lö 10–17 och sö 10–15.

■ **Seminariet**, Kino Marilyn, Drottninggatan 17. Renovera Ger Mera-seminariet. Lö 13–14.45.

■ **Skeppsbron**. Skeppsbro marknad

lö-sö 10–17. Restauranger, museum, konstutställningar och butiker. Sauna Obscura på Lovisaviken. Dans och Forneldarnas Natt lö kl. 20.

■ **Smirnoffs gårdsmiljö**, Drottninggatan 6. Lovisa guider iklädda baderskoras dräkter dejourerar lö-sö 10–17.

■ **Strömfors bruk**. Utöver husobjekten även utställningar, specialaffärer, kaféer och restauranger. Smidesupvisningar i Övre smedjan lö-sö 12–14. Bruksmuséet öppet lö-sö 10–17. Fritt inträde.

■ **Traditionsrenoverings- och bygg-nadsvårdkliniken**, Restaurang Lovisa Kapell, Kapellparken. "Husdoktor" Panu Kaila svarar på allmänhetens frågor. Lö kl. 15.

■ **Turistbyrån**, Mariegatan 12 A, tel. 040 555 3387. Lö-sö 9–18. Brukets sommarinfo, Bruksvägen 11 A, tel. 0440 555 366. Lö-sö 10–17. På båda ställen försäljning och förhandsförsäljning av LHH-biljetter.

■ **Ulrikanhovi**, Kuhlefelsgatan 35. Kaffe och bakelse. Butik och lopporg i Ukko. Lö-sö 10–17. LHH-biljettförsäljning lö-sö fr.o.m. kl. 9.

■ **Välimeren Majatalo**, Räfsbyvägen 9. TransFolk Hem-klubb, pop-up restaurang, live musik, konst lö kl. 18. TransFolk Art-Talk, diskussion sö kl. 17–19.

■ **Ångtåg**. Det erbjuds också tågtransport i LHH-anda. Man kan också göra en nostalgiresa med ångtåget Ukko-Pekka till Lovisa hamn eller till Lappträsk och tillbaka. Tidtabeller och biljettpreiser: www.hoyryveturimatkat1009.fi/aikataulut-ja-hinnat.

Under samma veckoslut i Lovisa:

Gamla tiders dagar i Jokela hembygdsmuseum lö-sö.

Turkilavägen 39, Svenskby

Lovisa museér och andra sevärdheter, se www.visitlovisa.fi, www.lovisa.fi och www.loviisanwanhattalot.fi

Vi förbehåller oss rätten till ändringar.

Koti- ja toimisto- siivoukset

Kotipalvelu
Marita Wikman
040 738 2588
www.maritawikman.com

KIINN VERHO OMO

Verhoilijamestari
Kirsi Karinto
Nordenskiöldinkatu 23
Porvoo
P. 0400 718 993

Avattu uusi
kukkakauppa Loviisaan!

DREAM FLOWER

Aleksanterinkatu 8, Loviisa
puh. 0400-415 113

BORGÅ PLÅT AB
PORVOON PELEI OY

Johannisbergsv. 3
Johannesbergintie 3
0400 491 217

www.porvoonpeeli.fi

ELINSTALLATIONER
Liljendal el-sähkö

J.R. NYGÅRD
040 502 8032

21 VILLA AALTONEN

Pitkäkuja 12

Villa Aaltonen rakennettiin 1800-luvun loppupuolella venäläisiä kylpylävieraita varten. Isäntäperhe asui tuolloin Lapinjärvellä siirretynä piharakennuksessa, jonne sittemmin on kunnostettu Villa Sorellan bed & breakfast majoitustila. Yli 3000 nelön puutarha on työstetty rikkaruohipokesannosta ihastuttavaksi kukkamerekksi, jonka teemaosiot laajentuvat kaiken aikaa. Talon erikoisuksiin kuuluu arkkitehdin piirtämä mehiläistalo.

VILLA AALTONEN Långgränd 12 Villa Aaltonen byggdes i slutet av 1800-talet för ryska badgäster. Värdfamiljen bodde på den tiden i gårdsbyggnaden som flyttats från Lapträsk. Gårdsbyggnaden har senare renoverats till bed & breakfast Villa Sorella. Den drygt 3000 kvadratmeter stora trädgården har rentsats från ogräs och blivit ett förtjusande blomsterhav som hela tiden utökas med nya tematiska element. Till fastigheten hör även bl.a. en unik bipaviljong.

22 VILLA HANNA

Itäinen Harjutie 14

Villa Hanna löytyy tonttikirjoista ensimmäisen kerran 1825, mutta talon materiaaleista ja rakennustavoista päätellen sen perusrunko on pystytetty jo 1700-luvun puolella. Vanhan ja uuden rungon rajat näkyvät selvästi: alkuperäinen keittiö tuhoutui toisen maailmansodan pommituksissa. Pohjoismainen selkeästi sisustetun ja monia mielenkiintoisia yksityiskohtia tarjoavan talon vinttille on remontoitu aikuisten makuutilat ja harrastehuone - huomatkaa yläkertaan johtavat tilaa säästävä erikoisportaat! Vierailijoille avoinna vain talon alakerta.

VILLA HANNA Östra Åvägen 14 Villa Hanna nämns i tomtböckerna första gången år 1825, men av husets byggnadsmaterial och byggnadssätt att döma har stommen uppförts redan på 1700-talet. Gränsen mellan den gamla och den nya stommen syns tydligt. Det ursprungliga köket förstördes under andra världskrigets bombningar. Hemmet är inrett i en ren skandinavisk stil med många intressanta detaljer. Den renoverade vinden inrymmer ett sovrum – lägg märke till den speciella trappuppgången. Endast nedre våningen är öppen för besökarna.

23 SMIRNOFFIN TALO

Kuningattarenkatu 6

Smirnoffin talona tunnettu kiinteistö on 1800-luvun alussa yhdistetty useista erikokoisista rakennuksista suureksi L-kirjaimen muotoiseksi kognaisuudeksi. Rapattu erillistalo on hirsitaloakin vanhempi, kivinen ylätalo on entinen nahkavärjäämö. Kun valtioneuvoksettar Smirnoff päätti tehdä 1800-luvun loppupuolella perintötalostaan kesähuvilan, hän muutti yläkeraan ja alakerta jaettiin useiksi erillisiksi vuokra-asunnoiksi. Vierailijoille avoinna vain pihapiiri.

SMIRNOFF'S HUS Drottninggatan 6 Det s.k. Smirnoffska huset består av flera byggnader i olika storlekar, som i början av 1800-talet förenades till en L-formad helhet. Det fristående rappade huset är ännu äldre än stockbyggnaden. I slutet av 1800-talet bestämde sig statsrådinnan Smirnoff för att använda släktstället som sommarvilla. Hon flyttade in i lägenheten i övre våningen och nedre våningen uppdelades i hyresbostäder. Endast gården är öppen för besökarna.

24 AURINGON PUOLELLA

Mariankatu 2 B

Jo 1800-luvun alkupuolella rakennettu talo oli vuonna 2005 niin karseassa kunnossa, että kävijät ihmettiivät ääneen, miten tästä voi tulla mitään. Perusteellisessa remontissa rotisko muuttui viehättäväksi kodiksi ja pikkuiselle pihalle on rakentunut sekä silmiä että makuhermoja hipelevä "herkkupuutarha". Remontin alkuvaiheet on ikuistettu kirjaan nimeltä Auringon puolella - jaettujen ajatusten talo (Topos 2006) ja talon "keskeneräisyyden sietämisen filosofiasta" on tehty useita televisio- ja radio-ohjelmia.

AURINGON PUOLELLA Mariagatan 2 B Huset som är byggt i början av 1800-talet var år 2005 i så eländigt skick att besökarna frågade sig hur det alls skulle gå att göra nånting åt det. Efter en grundlig renovering blev huset ett förtjusande hem och på den lilla innergården har man skapat en trädgårdspärla som smeker både syn- och smaknerven. Det har skrivits en bok om renoveringens olika skeden som heter Auringon puolella – jaettujen ajatusten talo (Topos 2006) och även gjorts många tv- och radioprogram som berättar om hur det är att leva mitt upp i en renovering.

25 VACKERBACKA

Puutarhakatu 34

Loviisan ainoa portttitalo Suolatorin laidalla on rakennettu 1700-1800-luvuilla. Tontilla on sijainnut aiemmin jopa 9 rakennusta. Niissä on asunut lukuisia perheitä pääliköistä luotseihin. Pitkään vuotanut katto oli aiheuttanut talolle mitatavat vahingot. Uudet omistajat aloittivat uusimalla katon ja tekemällä talon vanhemmasta osasta toimivan kodin. Talon toinenkin osa on valmis ja sinne on remontoitu lisää asuintila; oleskelutiloja, makuuhuoneita ja toinen keittiö.

VACKERBACKA Trädgårdsgatan 34 *Det enda huset i Lovisa med inkörsport i mitten är byggt på 1700-1800-talen. I de 9 byggnaderna som funnits på tomtens har det genom tiderna bott allt från skeppare till lotsar. Taket hade läckt på många ställen och försorskat stora skador. De nya ägarna började med att förnya taket och renovera den äldre delen av huset till ett fungerande hem för familjen. Nu är också den andra delen av den unika byggnaden renoverad och omfattar förutom ett allrum även några sovrum och ett kök.*

26 AJURINTALO

Puutarhakatu 32

Ajurintalon rakennutti 1900-luvun alussa Suolatorin nurkalle Alfred Lindborg -niminen vossikka-ajuri. Materiaalina käytettiin todennäköisesti samalta tonttilta puretujen rakennusten vanhat hirret ja lankut. Vanha ihastuttava hevostalli on pihapiirissä vieläkin. Myöhemmin talossa on toiminut ainakin rakennuttajan pojan parturiliike ja ylilääkärin vastaanotto. Talo oli myös pitkään Loviisan poliisipäällikön kotina.

FORMANSGÅRDEN Trädgårdsgatan 32 *Droskföraren Alfred Lindborg lät bygga Formanshuset invid Saltbodtorget i början av 1900-talet. Man återanvände trölingen plankor och stockar från byggnader som rivits ner på samma tomt. Det gamla förtjusande häststallet finns fortfarande kvar på tomtens. I huset har åtminstone en raksalong driven av sonen i huset samt överläkarens mottagning varit belägna. Huset beboddes även en längre tid av polischefen i Lovisa.*

27 VILLA LILLA GULA

Puutarhakatu 20

Villa Lilla Gula on rakennettu 1890. Vuoden 2002 remontin yhteydessä siihen lisättiin keittiöön jatkeeksi talvilämmin kuiti. Seuraava laajennus vanhaan taloon oli vuorossa 2014. Kaksikerroksisessa uudisosassa sijaitsee mm. vanhempien makuuhuone. Entinen makuuhuone toimii nykyisin olohuoneena ja lastenhuone ruokasalina. Huomionarvoista on olohuoneen viehättävä kaakeliuuni, joka on peräisin Loviisan vanhasta apteekista.

VILLA LILLA GULA Trädgårdsgatan 20 *Villa Lilla Gula är byggt 1890. I samband med renoveringen år 2002 utvidgades köket med en vinterbonad glasveranda. Följande utvidgning av det gamla huset skedde 2014. Tillbyggnaden i två våningar omfattar bl.a. föräldrarnas sovrum. Det gamla sovrummet fungerar numera som vardagsrum och barnrummet som matsal. Den sevärd vackra kakelugnen i vardagsrummet härstammar från Lovisa gamla apotek.*

28 VILLA ENGEL

Itäinen harjutie 4

Vuonna 1912 rakennettu komealla paikalla oleva jugend-hirsitalo on remontoitu täysin sisältä. Seitsemänkymmentäluvun energiansäästön madaltamat huoneet palautettiin alkuperäiseen juhlavaan korkeuteen. Remontissa löytyneet alkuperäiset laatalattiat ja helmpaneelikatot pääsivät jälleen esille. Talon nimi Villa Engel kertoo lempeydestä sekä kauneutta vaalivista asukkaista.

VILLA ENGEL Östra Åsvägen 4 *Jugend-stockhuset, som byggdes 1912 på den städtliga platsen, har inomhus renoverats i sin helhet. På sjuttiotalet hade inner-taken sänkts för att spara energi och de har nu återställts till sin tidigare anslående höjd. De ursprungliga trägolvien samt taken av pärlpanel, som avslöjades i samband med renoveringen, är åter synliga. Husets namn Villa Engel återspeglar mildhet samt att ägarparet är måna om att ta vara på det vackra*

Rosoisuus on valttia Isnäsin vanhoissa työläisasunnoissa

■ Onni on kotiutua uniiikin miljööseen Isnäsin sahalla. Työläisasunnoissa on samaa charmia, johon voi törmätä reppureissulla Baltiassa. Kulunutta – mutta uskomattoman kaunista.

Riikka Kaihovaara, toimitaja ja dokumentaristi, Yllä, on omistanut viime kevästä lähtien puolet vuonna 1896 rakennetun talon alakerrasta. Isnäsin alue on hänen ennaltaan tuttu, täynnä ystäviä ja tuttavia, joiden menoihin Kaihovaara on osallistunut. Tällä järkätään yhteisiä bileitä – kuten vaikka äitienväivän suurpiiknik.

– Yhteishenki on mahtava.

Nyt Kaihovaara on neuvotellut itselleen mahdollisuuden kahden päivän etätyöhön viikossa, mutta hänen poikansa Samps on juuri aloittanut koulun Helsingissä.

– Toki pohdimme kokonaan Isnäsiin muuttamista, tällähän on kyläkoulu. Mutta työmatkoista olisi tullut turhan pitkät.

Sahan työntekijöillä, jotka alun perin asuivat tällä, oli käytössään yksi huone perhettä kohti. Alkuperäinen huoneenjakso on kuta kuinkin ennallaan, mutta neljä huonetta on lyöty yhteen isoksi asunoksi. Puuhellat, joissa aikoinaan lämmittiin ruokaa koko perheelle, ovat nyt saaneet väistäyä varaavien uunien tieltä.

Kaihovaara on kiitollinen siitä, että entiset omistajat ovat tehneet kaikki remontit vanhaa kunnioittaen. On salaojettu, on uusittu keittiön lattia. Muutama ulkoseinän alin hirsit on vaihdettu.

– Olen asunut vanhoissa taloissa ennenkin ja tiedän miten ne toimivat. Nyt jatkan remontoimista esimerkiksi entisöimällä vanhat ikkunat.

Kaihovaara pyyhkii vanhaa karmia sormella. Onko pellavaöljymaalaa ehtinyt kuivua? Sitä levitetään kolme kerrosta.

– Kaikki tapahtuu todella hitaasti, olenhan täällä vain viikonloppuisin.

Riikka Kaihovaara remontoi mutta on samalla tarkka siitä että asunnosta ei tule liian hieno. – Saa olla vähän rosoista, en halua mitään kartanotunnelmaa.

Mutta hitaushan ei täällä haittaa. Hiljaa puurtaminen on harrastuskin.

Emansipoitunut remontoja

On nautinto puuhilla vanhassa talossa – eri metodit punnitaan keskenään ja koneet vertaillaan netissä. Näin toimii emansipoitnut remontoja, kuten Kaihovaara nimittää itseään, riippumaton rakentaja.

Samalla kuin Kaihovaara remontoi, hän on tarkka siitä, että asunnosta ei tule liian hieno.

– Saa olla vähän rosoista, en halua mitään kartanotunnelmaa.

Vallilan Luontopolku-tapetti on vallannut seinätilaan, mutta Kaiho-

vaara hieman empii:

– Onko tämä liian raju?

Ei sinukaan, se on punaiseksi maalatun muurin parina uudistus, joka sopii vanhaan taloon. Tällä mustavalkoinen minimalismi ei ole yhtään se juttu.

Tulevan ololuoneen lattia on kulunut, mutta kauniisti. Eikä ihme, laudat ovat 120 vuotta vanhoja.

– Kunnoitan niiden ikää ja annan niiden olla.

Pintaremontin aikana Kaihovaara ja hänen poikansa Samps nukkuvat keittiössä. Aiemmat asukit ovat remontoineet täällä, ehkä hieman liian modernisti hänen makuunsa. Kaakeleiden sijaan Kaihovaara suunnittelee

laittavansa keittiön vältilaan niin sanottua Enso-levyä – viisikymmentäluvun kirpparilöytöä.

Yhtä luonnon kanssa

Jonain päivänä ruoka lämpäää puuhellalla ja leivinuunissa, ja wc on kompostoivaa sorttia. Riikka Kaihovaara unelmoi omavaraisuudesta ja elämästä joka kuluttaisi mahdollisimman vähän luonnonvaroja.

Talon takana komeilee naapurin puutarha, ja istutusten takana levittäytyy metsikkö. Kylätien toisella puolella on naapureiden yhteinen komposti.

Kolme työläistaloa rakennettiin sahan työntekijöille, ja kun jatkaa Edöntietä pitkin vastaan tulevat

vanhat satamarakennukset. Hie man ränsistynyt satama on oma lukunsa.

Ne, jotka ovat käyneet höyrykonemuseossa kertovat lyrisinä ainutlaatuisesta kokemuksesta, kun Bolinder-höyrykone vuodelta 1918 käynnistyi. Askolinin sah lakkautettiin 1995, ja kylänevosto sai ostettua tärkeimmät kiinteistöt ja esti sahan romutta misen.

– Unelmoimme kulttuurikeskuksesta ja työtilasta pienyrättäjille vanhoissa tehdasrakennuksissa, Kaihovaara sanoo.

Tällä olisi toisaan tarvetta mesenaatille.

Charmig atmosfär vid Isnäs såg

■ Arbetarbostäderna vid Isnäs såg är byggda i slutet av 1800-talet. Tre av de anrika husen finns kvar och i år öppnas ytterligare en bostad under LHH-evenemanget.

Sågarbetarna som ursprungligen bott vid Edövägen i Isnäs hade ett rum per familj. Mycket har man inte ändrat på den ursprungliga rumsindelningen

men fyra rum har i alla fall slagits ihop till en lägenhet i Kuusikallio 1 som nu öppnar dörrarna. Järnspisarna i varje rum gav mat och värme till en hel familj, de har senare ersatts av kakelugnar.

Riikka Kaihovaara är tacksam över att de förra ägarna gjort alla stora renoveringar med pietet. Inget gammalt är förstört.

Man har täckdikat, bytt ut de nedersta stockarna i yttervägen och förynat köksgolvet.

Alla som är intresserade av industrihistoria rekommenderas samtidigt att bekanta sig med Isnäs ångmaskinsmuseum och den unika Bolinder ångmaskinen från 1918 som i tiderna skulle säljas som skrot.

29 VILLA JOSE

Puutarhakatu 21

Vihreän talon vanhin osa on rakennettu noin 1850 ja talosta löytyy sen ensimmäinen kauppalakirja vuodelta 1871. Sittemmin rakennus on kasvanut niin pituutta kuin leveyttä. Pihanpuoleinen osuus on rakennettu 1900-luvun alussa ja mansardikattoinen vintti 1940-luvulla. Aiemmin kylmään vinttiin rakennetti sauna ja kaksi makuuhuonetta 2005. Vuonna 2015 talo sai uuden peltikaton. Talossa voi ihailla myös kahta komeaa Rakkolanjoen kaakeliumuria.

VILLA JOSE Trädgårdsgatan 21 Den äldsta delen av det gröna huset är byggt omkring 1850 och den första köpebrevet gällande fastigheten är från 1871. Huset har utvidgats senare både på bredden och på höjden. Delen mot gården byggdes i början av 1900-talet och vinden med mansardtak på 1940-talet. 2005 byggdes den tidigare kalla vinden om och där finns nu två sovrum och en bastu. År 2015 fick huset ett nytt plåttak. I Villa Jose finns även två vackra kakelugnar från Rakolanjoki.

31 VILLA EKHOLM

Ympyrätie 8

Villa Ekholmin nykyisen omistajan isoäidin isä rakensi talon 1890. Vasen siipi rakennettiin hivenin myöhemmin venäläisille kylpylävieraille: isompi huone herrasväelle, pienempi kamaripalvelijalle. Koska talo on ollut koko ajan saman suvun omistuksessa, siellä ei ole tehty perusteellisia remontteja: paikkoja on korjailtu vain tarpeen vaatiessa. Taloa ympäröi laaja puutarha: valtava yli 100-vuotias omenapuu ja monimuotoinen, kekseliäästi rakennettu hyötypuutarha.

VILLA EKHOLM Kretsgången 8 Villa Ekholm byggdes av den nuvarande ägares mormors far år 1890. Den östra flygeln byggdes något senare för ryska badgäster: ett större rum för herrskapet, ett mindre för tjänarinnans bruk. Eftersom huset under alla år varit i samma släkts ägo har det inte gjorts några större ombyggnader eller reparationer; huset har endast reparerats och underhållits vid behov. Huset omges av en stor trädgård med bl.a. ett 100 år gammalt äppelträd.

30 MERIMIEHEN MÖKKI

Puutarhakatu 13

Pikkulainen merimiehen möökki on merkitty karttoihin ensimmäisen kerran vuonna 1825. Talon kadunpuoleinen ryhdikäs osa on rakennustavoista päätellen rakennettu kuitenkin jo 1700-luvulla. Kauan tyhjillään seiseseen taloon ei tullut vettä eikä siinä ollut viemäröintiä. Pihan puoleinen osin romahtanut uudempia osia on purettu ja sen tilalle on rakennettu moderni "mukavuusosio", jonne on sijoitettu talon keittiö ja märkätilat.

SJÖMANSSTUGAN Trädgårdsgatan 13 Den lilla sjömansstugan finns inritad på en stadskarta från 1825. Den del av huset som gränsar mot gatan är av byggnadsättet att döma byggd redan på 1700-talet. I huset som länge stod obebott fanns varken vatten eller avlopp. Man har låtit riva den nyare delen mot gården som nästan rasat ihop och i stället byggt ett modernt utrymme där man placerat kök och badrum.

32 VÄLIMEREN MAJATALO

Haravakyläntie 9

1800-luvun loppupuolella rakennettu talo ihastutti Loviisan kulttuurielämää rikastuttaneen italialaisen tanssijakoreografi Beniamino Borghin vaatimattomuudellaan – siinä ei ollut mitään suurellista. Talo käy pikku hiljaa läpi mittavaa remonttia. Talossa eri puolilta maailmaa tulevat taiteilijat voivat järjestää monenlaisia tapahtumia kuten konseritteja, tanssiesityksiä, tai vaikkapa pop up -ravintolailtoja.

VÄLIMEREN MAJATALO Räfsbyvägen 9 Den italienska danskoreografen som berikat Lovisa kulturliv blev förtjust i huset som byggdes i slutet av 1800-talet på grund av dess anspråkslöst - ingenting i huset var storslaget. Huset genomgår nu i långsam takt en grundlig renovering. Tanken är att detta hus skall stå öppet för konstrnärer av olika slag och från olika håll i världen och att de kan ordna konserter, dansuppvisningar eller t.ex. pop up-restaurangkvällar i huset.

33 SJÖVALLA

Värvintie 14, Loviisa

Berlinin luotsiperhe rakensi Sjövallan vuonna 1907. Talossa ei ollut juoksevaa vettä, eikä talossa oltu juuriakaan tehty remonttia, kun uusi omistaja osti sen 2016. Sen jälkeen talo on saanut uuden katon, eristyksen sekä uuden osan sisältäen kylpyhuoneen, wc:n ja makuuhuoneen. Vanha lasiveranta purettiin ja tilalle rakenettiin isompi, talvilämmin veranta. Taloa on eristetty ekovillalla ja puukuitulevyillä. Vanhat lattiat ja kattopaneelit voitiin osittain säilyttää ja keittöön puuhella sekä salin kaakeliuuni olivat molemmat käyttökunnossa.

SJÖVALLA Värvsvägen 14, Loviisa Lotsfamiljen Berlin byggde Sjövalla år 1907. Huset hade inte rinnande vatten och nästan inga renoveringar hade gjorts då den nya ägaren köpte huset 2016. Nu har huset fått nytt tak, ny isolering och en nybyggd del med badrum, toalett och sovrum. Den gamla glasverandan revs och en större, vinsterbonad byggdes. Huset har nu isolerats med ekovilla och träfiberskivor. De gamla golven och takpanelen kunde sparas i vissa rum, och den stora köksspisen och kaklugnen i salen kunde användas så gott som genast.

35 EIJA'S GARDEN

Elimäentie 74, 07960 Ahvenkoski, Loviisa

Aiemmin Mantan torppana tunnettu 1880 rakennettu pieni talo on toiminut aikoinaan Strömforsin ruukin työsuhdeasuntona. Vuoden 1963 remontissa sitä nostettiin ja samalla tehtiin kunnon sokkeli yhdeltä kulmalta hirsien mätänemisen takia. Tuolloin siihen rakennettiin myös etuhuone ja avokuisti. Vuonna 2007 avokuisti purettiin ja tilalle rakennettiin lämmin kuisti sekä vierastalo. Talon ympärille leviää laaja elämyspuutarha Eija's garden, jonne on erillinen pääsykuvaus.

EIJAS TORP Elimäkivägen 74, 07960 Abborfors, Lovisa Det lilla huset som byggdes 1880 och tidigare kallas Mantas torp, har ursprungligen varit tjänstebostad för Strömfors bruk. År 1963 byttes de ruttna stockarna ut och i ett av hörnen gjordes en ordentlig sockel och ett vindfång och en öppen veranda byggdes. År 2007 revs den öppna verandan och ersattes med en isolerad varm veranda och ett gästhus byggdes. Det förtjusande torpet är omgivet av traditionsväxter. Intill huset ligger den unika upplevelseträdgården Eija's garden (separat inträdesavgift).

UUSI KOHDE

34 SMEDS HEMMAN

Fantsnäsintie 95, Fantsnäs

Svartholman linnoituksen ensimmäinen komentaja Hägerflycht rakennutti Smedsin kartanon vuonna 1768. Suomesta löytyy tällaisia Ruotsin armeijan everstiluutnantin puustellimallin mallisia rakennuksia vain kolme kappaletta. Talon alkuperäisissä pohjapiirustuksissa näkyy myöhemmin purettu eteläpääty. Huonekaluista vanhimmat ovat 1600-luvulta ja jokaisella on oma tarinaansa. Suuri kaappikello on Anjalan kapinan jälkeen teloitetun Johan Henrik Hästeskon suvun perua: sureva leski maalautti kaikki huonekalunsa mustiksi.

SMEDS HEMMAN Fantsnäsintie 95, Fantsnäs Den första kommandanten på Svartholm, Hägerflycht, lät bygga Smeds hemman 1768. I Finland finns endast tre byggnader av samma modell som Sveriges armés överstelöjtnants bostäder. På de ursprungliga ritningarna ser man den södra gaveln, som senare rivits. De äldsta av möblerna är från 1600-talet och har alla sin egen historia. Det stora golvuret har tillhört Johan Henrik Hästeskos släkt. Hästesko avrättades efter upporet i Anjala: den sörjande änkan lät måla alla möbler i svart.

Unelmauunit toimittaa takat uusiin ja wanhoihin kohteisiin!

Piiput, pellitykset ja keittiön kivitasot.

Soita 050 5552249

www.unelmaunit.fi

UNELMA UUNIT
WWW.UNELMAUNIT.FI

36 VILLA MARMELADI/FATIHUUSI

Ruukintie 5 B 1

Fatihuusi on rakennettu vuonna 1805, viereinen rakennus on kuppihuusi, joka on samalla tontilla. Talot on rakennettu alkuaan ruukin työntekijöille. Nimi fatihuusi linkittyy ns. köyhäintaloon, vaikka talossa ei sinänsä ole sellaista koskaan ollutkaan. Tarinan mukaan harjakaisissa oli saatu paloviinaa vain vähän ja tästä nimi talolle, saman tarinan mukaan Kuppihuusi taas on saanut nimensä harjakaisissa jaetun paloviinaa oikein isolla kupilla :) Tiedä häntä onko totta tai ei. Asunto on peruskorjattu 2016 syyskuussa, korjaten putket, sähkö, kylpyhuone, keittiö etc.

VILLA MARMELADI/FATIHUUSI Bruksvägen 5 B 1 Fattighuset byggdes 1805, huset på samma tomt intill är Kuppihuusi. Husen har en gång byggs som bostäder för brukets arbetare. Trots namnet har dock inga särskilt fattiga människor bott där. Enligt sägnen bjöds det på ytterst lite brännvin då taklagsfesten firades, och man antar att namnet Fatihuusi kom till då. Samma berättelse har låtit folk förstå att man vid taklagsfesten för Kuppihuusi bjöd på sprit ur stora koppar. Om det här är sant eller inte vet man inte med säkerhet. Bostaden grundrenoverades 2016 i september. Den fick nya rör, elledningar, badrum, kök m.m.

38 ROSEBORGIN LIITERI

Ruukintie 17

Suomessa on vain kaksi 1700-luvulta säilynyttä hirsistä teollisuuskiinteistöä ja Roseborgin liiterin 1745-48 rakennettu nykyinen toimitila on se toinen. Pian 300 vuotisten komeiden hirsirakennelmien keskeltä löytyy perinteisiin, ekologisiin ja luonnonmateriaaleihin keskitynyt kierrätys-, rakennusmateriали- ja tarvikemyymälä. Roseborgin liiteri toivoo voivansa välittää asiakkailleen terveellisempia ja turvallisempia materiaaleja, jotka ovat myös "kauniita katsella".

ROSEBORGIN LIITERI Bruksvägen 17 I Finland finns det endast två industribyggnader byggda av stock, som bevarats sedan 1700-talet. Den ena av dem är lokaliteterna byggda 1745-48, där Roseborgs liden numera fungerar. Mitt bland de snart 300 år gamla ståtliga stockkonstruktionerna finns återvinnings-, byggnadsmaterial- och tillbehörsaffären som fokuserar sig på traditionella, ekologiska och av naturmaterial bestående produkter. Roseborgs liden vill erbjuda sina kunder hälsosammare och tryggare material, som även är "vackra att se på".

Etäkohde

JULKINEN KOHDE

37 WANHA NAVETTA

Ruukintie 10 G, Ruotsinpyhtää

Strömforsin Wanha Navetta on rakennettu vuonna 1809 Ruukin rautarouvan Virginia af Forssellesin toimesta. Rakennus oli ensimmäinen tillirakennus, joka ruukkiin rakennettiin. Rakennusmateriaali oli niin uudenlainen, että seuraavat tillirakennukset valmistuivat vasta puolen vuosisadan päästä. Rakennuksen alkuperäinen katto oli tervattu paanukatto. Talon päädyssä, joka muutettiin asunoksi sotien jälkeen, on toiminut navetta-aikoina karjakeittiö ja maidonjäähdetyshuone. Huoneisto on remontoitu aina kunkin vuokralaisen tarpeiden mukaan, mutta kunto on ollut huono jo pidempään ja mitään perusteellista remonttia ei ole tehty. Alakerran katot hirsiparruineen on pinkopahvitettu ja lattioissa on muovimatoit vielä toistaiseksi.

WANHA NAVETTA Bruksvägen 10 G, Strömfors Wanha Navetta i Strömfors byggdes 1809 på initiativ av brukets järnlady Virginia af Forsselles. Byggnaden var den första tegelbyggnaden i bruket. Byggnadsmaterialet var modernt, de följande tegelbyggnaderna uppfördes först ett halvt sekel senare. Byggnaden hade ursprungligen ett tjärat spåntak. I ena ändan av huset, som byggdes om till bostad efter krigen, har under dess tid som ladugård funnits ett boskapskök och ett rum där man kylde ner mjölk. Lokalen har renoverats enligt de behov som de olika hyrestagarna haft, men dess skick har varit däligt en längre tid och någon grundlig renovering har inte genomförts. Nedre våningens tak med bjälkar är försedda med spännpapp och tillsvidare har golven plastmattor.

UUSI KOHDE

39 KUUKEPALLI

Ruukintie 12 C, Ruotsinpyhtää

Vuonna 1793 rakennetussa Kuukerpallissa oli alun perin kuusi asuntoa ja verstas. Taloa on käytetty aikanaan myös sahan työmiesten tauotupana ja ruokalana. Nykyisin asuntoja on neljä. Joen puolen päättyhuoneistossa lattiat on uusittu ja tilkitty sahanpurumassalla. Uusitut sähköjohdot ovat vanhanmallisia kangaspäällysteisiä. Alakerran katot hirsiparruineen on pinkopahvitettu. Ikkunat ja väliovet on kunnostettu perinteisin menetelmin. Omistajien vahduttua on tehty remonttia keittiössä ja WC:ssä. Sisäseinä on maalattu hengittäväällä ekologisella maalilla.

KUUKEPALLI Bruksvägen 12 C, Strömfors I Kuukerpalli som byggdes 1793 fanns ursprungligen sex bostäder och en verkstad. Genom åren har huset också fungerat som pausstuga för arbetarna och som matsal. I dag finns det fyra bostäder i huset. I husets ena ända, den som vetter mot ån, har golven förynats och de är täppta med sågspånsmassa. De förfrynade elledningarna är tygbeklädda i gammal stil. Taken i nedre våningen har försetts med spännpapp och här finns även bjälkar av timmer. Fönster och mellandörrar har renoverats med traditionella metoder. Då ägarna bytts har man renoverat kök och toalett. Väggarna inomhus har målats med en ekologisk målning som andas.

UUSI KOHDE

Etäkohde

40 SEPPÄMESTARIEN TALO

Ruukintie 12 A

Komea talo rakennettiin alun perin Ruukin seppämestareiden asunnoiksi 1788. Talossa on asunut kolme seppämestaria perheineen. Sittemmin taloon on rakennettu kaksi asuntoa ja vintti on otettu käyttöön. Talon alla on mielenkiintoinen holvattu kellaritila. Nykyinen omistaja kunnostaa kotiaan pikku hiljaa ja sitä myöten kun aika ja varallisuus sallivat.

SEPPÄMESTARIEN TALO Bruksvägen 12 A Det ståtliga huset byggdes ursprungligen till bostäder för Brukets mästersmeder 1788. I huset har bott tre mästersmeder med familj. Senare har huset byggs om till två bostäder och vinden har tagits i bruk. Under huset finns ett intressant källarutrymme med valv. Den nuvarande ägaren renoverar sakta men säkert sitt hem.

Etäkohde

41 SAHANMÄKI 2

Sahanmäentie 2, Ruotsinpyhtää

Talo on rakennettu 1794 alueen seppien navetaksi. Siinä on sijainnut sittemmin Teutjärven säästökassa ja osuuskauppa, lastentarha sekä erilaisia harrastetiloja. Kun talo remontoitiin asuin käyttöön 2005, se purettiin sisältä kokonaan hirsirungolle ja siihen tehtiin täysin uusi huonejako. Nykyiset omistajat ovat asuneet huolella kunnostetussa talossa vuodesta 2012.

SAHANMÄKI 2 Sågbacksvägen 2, Strömfors Huset är byggt 1794 och var ursprungligen ortens smeders ladugård. I huset har sedan dess fungerat Teutjärvi sparkassa och andelslag, en barnträgdgård och olika slag av hobbyutrymmen. Då huset renoverades för att bli bostadsutrymmen 2005 tog man bort allt material inomhus så att stockväggarna blottades, och rumsfördelningen förenades. De som äger huset i dag har bott i den omsorgsfullt renoverade byggnaden sedan 2012.

42 SAARNIMÄKI

Sahamäentie 4 as 1

Ruukin sahan tyyppilliseen 1800-luvun lopun työlaisasuntoon kuului huone ja hellahuone. Saarnimäen talossa tällaisia huoneistoja oli aikoinaan neljä. Lisäksi vinttikerroksessa oli kaksi päätyasuntoa. Alakerran päätyasunnon kauniissa ikkunalasiruudukossa näkyy vanhaa vedettyä lasia ja vielä vanhemmia käsin tehtyjä puhallettuja ruutuja, joissa kuplat näkyvät selkeästi.

SAARNIMÄKI Sågbacksvägen 4 bostad 1 En för Brukets såg typisk arbetarstad från 1800-talets slut bestod av ett rum och ett spisrum. I Saarnimäkis hus fanns det från början fyra sådana bostäder. Därtill fanns det två gavelbostäder på vinden. I nedre våningens gavellägenhet är de vackra fönsterrutorna av draget glas och av ännu äldre, handblåsta glasrutor i vilka bubblor och ojämnheter helt tydligt syns.

Etäkohde

43 STRÖMFORSIN RUUKIN PAJAMUSEO

Ruukintie 11

Virginia Christina af Forselles perni Strömforsin ruukin vuonna 1790. Vuori-neuvoksettaren aikana ruukkia laajennettiin ja uudistettiin paljon ja hänen toimestaan on luotu suurin osa meidän päiviimme asti säilyneestä rakennuskannasta. Kankirautapajan, nykyisen Alapajan, viereen rakennettiin vuonna 1747 Ruukin ensimmäinen nippu- ja naulapaja. Kun naulojen ja muiden rauataisineiden kysyntä 1830-luvulla kasvoi, tarvittiin uusi paja, joka valmistui 1846 osana nykyistä Yläpajaa. Koko iso paja valmistui 1859.

STRÖMFORS BRUKS SMEDJEMUSEUM Bruksvägen 11 Virginia Christina af Forselles ärvde Strömfors bruk 1790. Under bergsrådinnans tid utvidgades och förenyades bruket mycket, och hon har också lätit bygga största delen av byggnadsbeståndet som bevarats till våra dagar. Bredvid Stångjärnssmedjan, nuvarande Nedre smedjan, byggdes 1747 brukets första spiksmedja. När efterfrågan på spik och andra järnföremål växte på 1830-talet, byggdes en ny smedja, som blev färdig 1846 som en del av nuvarande Övre smedjan. Hela smedjan färdigställdes 1859.

44 RAUTAPARTA

Myllärintie 3, Ruotsinpyhtää

Joroisista 2005 löytyneet mahtava hirsitalo on rakennettu 1800-luvun alussa ja se alkoi nousta hivenen lyhennettyynä Kymijoen rannalle 2007. Isäntä on pystytänyt talonsa aika pitkälle omin voimin. Leveät punertavat kelo-lankut ovat Vienan Karjalasta, komea leivinuunitakka on pohjalaista mallia. Asuinkerroksessa on 260 neliötä ja talo lämpenee Kymijoen pohjan maa-lämmöllä sekä uuneilla. Korkea kivijalka on teetetty Oriveden graniitista.

RAUTAPARTA Mjölnarvägen 3 Det ståtliga stockhuset som är byggt i början av 1800-talet flyttades 2005 från Jorois till Strömfors. År 2007 började huset resas en aning förkortat intill stranden av Kymmene älvs. Ägaren har gjort största delen av arbetet på egen hand. De breda furubräderna härstammar från Fjärrkaren och den ståtliga bakugnen är byggd enligt österbottnisk modell. Bostadsvåningen på 260 kvadratmeter värms upp med jordvärme från Kymene älvs och med vedeldade ugnar. Den höga stenfoten är gjord av granit från Orivesi.

Etäkohde

45 LABBYN KARTANO JA VÄENTUPA

Labbyn kartano 49, Isnäs

Labbyn kartanon päärakennus on siirretty Suomenlinnasta 1860-luvun puoliväliin nykyiselle paikalleen juustomestarin ja pehtorin asunnoksi jo 1600-luvulla tunnetun kartanon maille. Rakennus on mm. saanut näköalakuistin ja ympärilleen kartanopuiston monine puulajeineen ja istutuksineen. Kartanon vieressä oleva, 1700-luvulla rakennettu Vanha Väentupa on myös avoinna LWT-vieraille. Perinteinen kartanoelämä on tätä nykyä toimivaa luomumaataloutta. Labbyn erikoisuutena on valtakunnallisesti arvokkaat vanhat niittyalueet, joita hoidetaan edelleen laiduntamalla. Labbyn mailla sijaitsee myös Edesbyn keskiaikaisen kartanon ja kylän muinaismuistoalue.

LABBY GÅRD OCH GAMLA BAGARSTUGAN Labby gård 49, Isnäs Karaktärsbyggnaden på Labby gård flyttades i medlet av 1860-talet till sin nuvarande plats som bostad åt oströmstaren och förvaltaren på det redan på 1600-talet kända storgodset. Gamla Bagarstugan intill karaktärsbyggnaden, som är byggd på 1700-talet, kan även besökas av LHH-besökare. Det traditionella herrgårdslivet är idag ett fungerande ekojordbruk. Labbys specialitet är de nationellt värdefulla gamla ängarna som fortarande sköts genom bete. På Labbys marker finns även Edesbys medeltida formminnesområde.

46 PIHLAJARINNE 1

Edöntie 130, Isnäs

Etäkohde

Isnäsin "ruukkujan" suojellussa maisemassa on kolme 1800-luvun lopulla sahan työväelle rakennettua punaista hirsitaloa. Taloista keskimmäinen, nykyiseltä nimeltään Pihlajarinne, on rakennettu vuonna 1896. Remontti aloitettiin syksyllä 2009 ja tavallaan jatkuu yhä. Talon rakenteet olivat hyvässä kunnossa. Alkuperäiset sisäpinnat – laatalattiat, helmitpaneelikatot ja hirsiseinät – "kaivettiin esille" ja käsiteltiin. Massiivinen leivinuuni, jolla aikanaan oli leivottu koko talon leivät, säilytettiin ja on yhä silloin täällöin käytössä. Sisustuksessa on tavoiteltu menneiden vuosikymmenien tunnelmaa.

PIHLAJARINNE 1, Edövägen 130. I den skyddade miljön vid Isnäs "bruksgränd" finns tre röda stockhus som byggdes som bostäder åt sågens arbetare i slutet av 1800-talet. Det mittersta huset som nu förtiden heter Pihlajarinne byggdes 1896. Renoveringen påbörjades hösten 2009 och pågår fortfarande. Husets konstruktioner var i bra skick. De ursprungliga ytorna inomhus – brädgolv, taket på pärlspont och stockväggarna – togs fram och behandlades. Den massiva bakugnen, i vilken det i tiderna bakats bröd för alla som bodde i huset, har bevarats och är fortfarande i användning då och då. I inredningen har man eftersträvat en stämning från de gångna decennierna.

47 KUUSIKALLIO 1

Edöntie 126, Isnäs

Etäkohde

Isnäsin sahalle vievän Edöntien varressa on kolme työväelle rakennettua punaista hirsitaloa, joista Kuusikallio on reunimmainen. Talo on rakennettu vuonna 1896. Edelliset asukkaat ovat tehneet kaikki suuret remontityöt: alapohjan puhdistukseen, eristyksen, salaojat ja niin edelleen. Vanhat puuhellat vaihdettiin varaaviin uuneihin ja taloon keskusmuurin sisään rakennettiin vessa ja suihku. Remonttia on tehty perinteisin menetelmin ja ekologisin materiaalein. Huonejärjestystä ei ole merkittävästi muutettu, vaikka useammasta pienestä hellahuoneesta onkin tehty neljän huoneen asunto.

KUUSIKALLIO 1 Edövägen 126, 07750 Lovisa Vid Edövägen som leder till Isnäs såg finns tre röda stockhus som byggdes för dätidens arbetare. Kuusikallio, som ligger i ena ändan, är ett av dem. Huset byggdes 1896. De som bodde där innan har gjort alla stora renoveringsarbeten: trossbotten har rengjorts och isolerats och man har täckdat med mera. De gamla vedugnarna har bytts ut till värmemagasinande eldstäder. Inne i den centrala muren byggdes en toalett och dusch. Renoveringen har gjorts enligt traditionella metoder och med ekologiskt material. Rumsfördelningen har inte märkbart förändrats, fastän man av flera små rum som låg runt eldhärden har skapat en bostad med fyra rum.

48 ISNÄSIN HÖRYKONEMUSEO

Edöntie, pienteollisuusalue

Kauppaneuvos Johan Askolin perusti Isnäsin sahan vuonna 1897 ja se toimi sahana 1990-luvulle saakka. Vuonna 1995, kun kaikki toiminta loppui, huuhtui ettei vanhan saha-alueen kaikki rakennukset puretaisiin ja konehuoneessa jäljellä oleva vanha ja ainutlaatuinen Bolinder-hörykone vuodelta 1918 myytäisiin romuna. Vuonna 1996 perustettiin kylätoimikunta esti tämän kulttuuris-kandaalin ja sen onnistui ostamaan tarvittavat rakennukset, jotta auunniteltu museoprojekti voitiin toteuttaa. Hörykoneemuseorakennusta on kunnostettu ja katto sekä piippu on uusittu. Hörykoneeseen on asennettu tietokoneohjat-tu järjestelmä, jolla sen toimintaa pystytään esittelemään.

ISNÄS ÅNGMASKINSMUSEUM Edövägen, småindustriområdet Isnäs såg, grundad år 1897 av kommerserådet Johan Askolin, verkade som fungerande såg fram till början av 1990-talet. År 1995 upphörde all verksamhet och det ryktades om att alla byggnader skulle rivas och den unika Bolinder ångmaskinen från 1918 som fanns kvar i maskinrummet skulle säljas som skrot. Byrådet, som grundats 1996 förhindrade denna kulturskandal och lyckades köpa de byggnader, som ansågs nödvändiga för det planerade museiprojektet. Byggnaden innehållande ångmaskinen jämte skorstenen har renoverats och fått nytt tak. Ångmaskinen har fått ett datorstyrtsystem, med vars hjälp man kan förevisa dess funktioner.

Julkinen
etäkohde

51 STENGÅRD

Agricolantie 7, Pernaja

Stengård rakennettiin keskelle Pernajan kirkonkylän kulttuurimaisemaan vuonna 1892. Kun talo vaihtoi omistajaa 2009 alkoivat mittava remontti. Talo sai aluksi uuden keittiön ja kaksi talvilämmintä lasikuistia. Sisäkatto poistettiin, jolloin vinttille saatettiin makuutiloja. Kokonaisuudesta tehtiin avointa tilaa, johon valoa tulvi suurista ikkunoista. Seuraavaksi ulkorakennuksen kylkeen rakennettiin kasvihuone, joka toimii kesäpuotina.

STENGÅRD Agricolavägen 7, Pernå Stengård är byggd 1892 mitt i kulturmiljön av Pernå kyrkoby. Då huset bytte ägare 2009, påbörjades en grundlig renovering. Huset fick två köldisolera glasverandor och ett nytt kök. Mellantaket togs bort så man fick flera sovplatser på vinden. Heltopen gjordes till ett enda öppet utrymme, där ljuset strömmar in från de stora fönstren. Sedan byggdes ett orange-i till gårdsbyggnaden, där en shop öppnas på sommarna.

Etäkohde

49 RÖNNÄSIN SAARISTOMUSEO

Museotie 1

Saaristomuseoyhdistyksen ylläpitämä Saaristomuseo avattiin kesällä vuonna 1985. Museo sijaitsee vanhassa harmaakivinavetassa, joka on rakennettu 1800-luvun loppupuolella. Museon peruskäytössä esitellään muun muassa Itäsuomalaisen saariston elinkeinoa, kuten hylkeen metsätystä, kalastusta, lintujen metsätystä ja luotsausta. Näyttelyissä keskiössä ovat luonnollisesti veneet, sillä vene on saaristolaisen tärkein työkalu niin elinkeinon kuin kommunikaation kannalta. Toisen kerroksen näyttelyssä esitellään veneiden rakentamista ja esillä on myös museon venekokoelma.

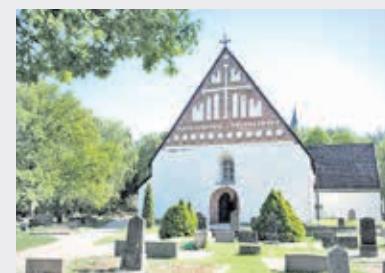
Julkinen
etäkohde

50 PERNAJAN KIRKKO

Pernajantie 305

Pernajan kirkko on keskiaikainen kirkkorakennus Loviisan Pernajassa. Harmaakivinen kirkko on pyhitetty pyhäälle Mikaelille ja pyhäälle Erikkille. Harmaakivikirkko on rakennettu oletettavasti 1410–1440-luvulla. Samalla paikalla sijaitsi varmasti jo ennen kivikirkon rakentamista seurakunnan puinen kirkko, sillä paikalla olleesta kirkosta on säilynyt maininta vuodesta 1352. Itse seurakunta on ollut olemassa 1300-luvulta tai peräti 1200-luvulta.

Julkinen
etäkohde

PERNÅ KYRKA Pernåvägen 305 Pernå kyrka är en medeltida kyrkobyggnad i Pernå i Lovisa. Den medeltida gråstenskyrkan har S:t Mikael som skyddspatron, men ursprungligen ställdes kyrkan under både S:t Eriks och S:t Mikaelns beskydd. Kyrkan antas vara byggd på 1410-1440-talet. På samma ställe har högst antagligen tidigare funnits en träkyrka, ty en sådan nämns redan år 1352. Själva församlingen har funnits sedan 1300-talet och möjligen redan 1200-talet.

ROSEBORG OY

PERINTEISET RAKENNUSMATERIAALIT BYGGNADESVÅRDSBUTIK

Olemme erikoistuneet perinteisiin ja luonnonmukaisiin rakennusmateriaaleihin, jotka sopivat korjaus- ja uudisrakentamiseen.

Ruukintie 17, 07970 Ruotsinpyhtää, www.roseborg.fi
Avoinna maaliskuu-joulukuu: Ti - Pe 10.00 – 17.00, La 10.00 – 14.00
tammikuu – helmikuu: Pe 10.00 – 17.00, La 10.00 – 14.00

**SUOLATORILLA TAVATAAN!
VI SES PÅ SALTTORGET!
25-26.8.2018!**

Almintalo ja näyttelysarja: Loviisa, pieni kaupunki - kulttuurin suurkaupunki?

■ Satavuotias, kaunis Almintalo on jo sinänsä nähtävyys. Juuri nyt talon sisältö on maaginen, näyttelysarja Loviisa, pieni kaupunki – kulttuurin suurkaupunki? alkaa esittelemällä Villa Forströmiä alakerrassa ja taiteilija **Ralf Forström** mittavaa elämäntyötä yläkerrassa. Yläkertaan on koottu Villa Forströmin makupaloja eri työtehtävistä: pienoismaaleja, pukuja, pukusuunnitelmia ja huonekaluja Ralf Forströmin 55 vuotisesta pohjoismaisesta teatteriurasta.

Alakerrasta löytyy maailmanmatkaaja Forströmin laaja kokoelma kuvataidetta Aasiasta, Afrikasta ja Mexicosta sekä nykytaidetta kaikista Pohjoismaista. Mielenkiintoisia esineitä on koko talossa, lattiasta kattoon. Itse asiassa näyttely alkaa jo ulkoseinillä.

Ralf Forströmin pitkä rakkaussuhde Loviisaan

– Avan ensimmäinen oikea näyttämöni oli Loviisan Casinon perinteikkäässä kesäravintolassa, kertoo lavastaja Ralf Forström.

Hän vietti neljä tapahtumarikasta kesää Loviisassa 1950-luvulla. Ralf oli 9-vuotias, kun hänen äitiinsä Elli Forström tuli päällyököksi tanssiravintola Casinolle.

Ralfin leikkiehinsä käyttämä näyttämö oli osa suurta juhlasalia, jota käytettiin yleensä vain juhannuksena. Muuten orastava

Almin taloon on koottu mittava määrä mielenkiitoisia esineitä Ralf Forströmin kokoelmista.

teatteriamattilainen sai vapaasti harjoitella siellä asioita, joista noin vuosikymmen myöhemmin hänenlille aukeni ammattiura lavastajana, näyttelyarkkitehtinä, puuvastajana, ohjaajana ja sisustussuunnittelijana.

Tie ammattilaisnäyttämöille alkoi siis jo varhain elämässä leikin muodossa. Näyttämön ja visuaalisten taiteiden vetovoima oli niin vahva, että Lärkanin lukio sai jäädä, kun piti valita lukion ja Svenska Teaternin harjoittelijapai-

kan välillä. 15-vuotiaana Ralfista tuli somistajalinjan oppilas ja vuoden kuluttua hänet hyväksytin Ateneumiin, jossa tarjottiin koulutusta iltalinjalla. Seuraava askel oli Ralfin hyväksyminen varsinaiseksi opiskelijaksi sisustusarkkitehtilinjalle.

– Olin koko ajan hyvin kiinnostunut siitä mitä kulttuuririntamalla tapahtui myös Suomen rajoen ulkopuolella. Olin kesätöissä Artekilla Helsingin keskustassa, mutta rahaa oli vain rajallisesti ja siksi täytyi tyytyä matkaamaan liftaamalla.

– Ensimmäiseksi liftasin Ruotsiin ja Tanskaan ollessani 15-vuotias. Vuotta myöhemmin matka vei Pariisiin ja sitten Barcelonaan ja muihin mielenkiitoisiin paikkoihin Espanjassa. Oli ihan pakko nähdä Gaudin teokset, hän sanoo. – Se matka päätti kansainvälisille opiskelijateatterifestivaaleille Saksan Erlangeniin. Siellä sain kolmannen palkinnon lavastuksestani Tankred Dorstin näytelmään Freiheit für Clemens (Vapaus Clemensille).

Työ ammattilavastajana alkoi varhain, jo 1963 Lilla Teaternissa. Ralf Forström teki ensimmäisen ammattimaisen lavastuksen näytelmään "Oli kevät", joka pohjoismaisena menestyksenä avasi ovet suureen maailmaan. Kuten tapana on sanoa: Loput on historiaa. Pitkä jakso Vivica Bandlerin johtamassa Lilla Teaternissa jo elämän varhaisvaiheessa oli

ratkaisevaa Forströmin menestyksekkään ja monipuolisen uran kannalta. Suomi ja Ruotsi olivat tärkeimmät maat, mutta mukaan mahtuivat kaikki Pohjoismaat, ja joitakin kansainvälisiä vierailuja. Tukikohtina toimivat pääasiassa Helsinki ja Tukholma, 1970-luvulta lähtien myös Sotkamo, ja vuodesta 2003 Forströmillä on ollut koti myös Balilla.

Kun helsinkiläinen Ralf Forström tuli eläkeikään, hän alkoi miettiä milhelin asettua loppuelämäkseen. Hän asui mukavasti Helsingin keskustassa, mutta asunto kävi ahtaaksi suurille taidekokoelmissa ja koiralle. Ralf oli myös perin juurin väsynnyt Helsingin "ankkalammikko". Loviisa oli säälyttänyt vetovoimansa lapsuudesta asti ja siitä tuli siten vähitöehdot uudeksi kotipaikaksi. Kuningattaren kaupungin kruununjalokivi on hänen mielestään Harju. Löydettyään juuri Harjulta ison talon, jolta oli suurenmoinen näköala ja joka lisäksi oli Ralfin maun, tarpeiden ja taloudellisen tilanteen mukainen, hän teki nopean päätöksen. Ralf Forström on kohtaan asunut vuosikymmen korkealla Loviisan Harjulla.

Ralf Forströmin haastattelu tehtiin huhtikuussa 2018 Itäisellä Harjueillä Loviisassa.

Teksti: Nina Björkman-Nystén
Kuvat: Mimosa Elo

Utställningsserien Lovisa, liten stad – kulturell storstad?

■ Den hundraåriga skönheten Almska Gården är i sig en sevärdhet. Dragningskraften understryks av de utställningar som startar serien Lovisa, liten stad – kulturell storstad? Den mångsidiga konstnären **Ralf Forström** ställer i nedre våningen ut konst han har samlat under hela livet, i övre våningen finns smakbitar ur hans arbete som scenograf,

dräktdesigner och regissör i 55 år. Asiatisk konst har stor plats på utställningen. Asien har intresserat honom så mycket att han för 20 år sedan skaffade sig ett hem på Bali. Ett annat hem är hans Kukkula i Sotkamo, en kär plats sedan 1970-talet. Hemmet i Lovisa har han haft i snart tio år. Lovisa har varit en viktig

plats sedan han som barn bodde här några somrar när hans mamma Elli Forström var chef för dansrestaurangen Casino. Ralf Forström bor med sin hund i ett stort hus på Åsen, som han kallar för Drottningstadens Kronjuvel. Utsikten över Lovisaviken är magnifik.

Text: Nina Björkman-Nystén
Foto: Mimosa Elo

PIP-TUOTE OY

www.piptuote.fi

SISUSTUSPELTYÖT

Sisustukseen pellistä ja metallista:

- Liesikuvit • Huuvt • Uunineduspellit • Hormiputket/pellit
- Rst-työt, listat ym. • Luukut ja peitelevyt

MEILTÄ MYÖS:

- LVI (Ilmostointityöt/IV-mittaukset ja säädöt) • Rakennuspeltityöt
- Sadevesijärjestelmät • Kattoturvatutteet • Peltikatot ja peltimyynti

Soita ja kysy lisää!

Fredrika Runeberginkatu 17, Porvoo

0400 895 368 • 040 761 6666

arto.maki@piptuote.fi

Maukkaasti kotiin Liljan kautta Läckert hem via Lilja

GPS: 60.560413, 26.05605

cafe.lilja.fi
Lilja
CAFE • RESTAURANT • SHOP

Café Liljan Leike
Café Liljas Schnitzel

SOPSTEFLEMME
Lilja
VI REKOMMENDERAR

1380

Café & Restaurant Lilja • Valtatie 6 (Kuutostien ja Loviisantien risteys), 07880 LILJENDAL
ma-pe 5.30-22.00, la 7.00-22.00, su 8.00-22.00 • puh. (019) 616 585 • www.cafelilja.fi

Löytöretkelle Loviisaan

Antiikkia, vanhaa tavaraa, keräilyesineitä ja kirpputoreja

ANTIIKKIMARKKINAT

Uusi paikka: Gamla apotekshuset, Aleksanterinkatu 6, la-su klo 9–17.

- Kiinteistö sijaitsee Loviisan keskustassa kirkon välittömässä läheisyydessä. Antiikkia, designia ja taidetta. Pihakahvila sekä työnäytöksiä ja käsityöntekijöitä.

ALEKSANTERINPIHAN KÄSITYÖMARKKINAT

Uutta! Aleksanterinkatu 8, la-su klo 10–17

- Aleksanterin kiinteistön vanhin osa on valmistunut v. 1859, viimeisin osa rakennusta 1930. Käsityömarkkinat järjestetään rakennusten keskellä olevalla sisäpihalla. Eri alojen käsillä tekijät esittelevät osaamistaan ja kertovat materiaaleista ja työtavoista. Luonnonmateriaalit ja kestävä kehitys ja tekemisen ilo kohtaavat!

KERÄILY- JA ANTIKKIMESSUT

Lovisa Gymnasium. Brandensteininkatu 27, la klo 10–17, su 10–15. www.kolumbus.fi/lovthk/Collectors.htm

- Loviisanseudun keräilijöiden järjestämää suurtapahtuma ruotsinkielisen lukion tiloissa. Lukion rakennus on Helene Schjerbeckin arkkitehtiveljen Magnus Schjerbeck suunnittelema 1910-luvun alussa. Tapahtumaan osallistuu yli 30

myyjää ja valkoimista löytyy mm. vanhoja postikortteja, keräilykuviia, kunniamerkkejä, militariaa, pientavaraa ja huonekaluja. Alueella myös kahvio sekä runsaasti paikotustilaa.

LOVIISAN SUURKIRPPIS

Mariankatu 22, la klo 9–18, su 9–17 www.suurkirppis.fi

- Suurkirppiksellä on tarjolla laaja valikoima erilaisia tuotteita sekä asiakkaiden kirppispyötiä. LWT-päivien aikana toimintaan myös osittain pihalla.

KRINTI

Laivasilta 1, Suolatori, la-su klo 10–17 www.facebook.com/Krinti

- Uutta ja vanhaa tavaraa laidasta laitaan fiiliksen mukaan myyvä pieni lifestyle -puoti. Myös verhoilu- ja entisointipalvelut.

LOVIISAN ANKKURI -KIRPPUTORI.

Degerbynkatu 10, Loviisa, la 10–15, su 11–15

YKSITYISIÄ KIRPPUTOREJA eri puolilla kaupunkia

- Kirppispyötiä löytyy myös eri puolilla kaupunkia, joten jokaiselle löytyy varmasti jotakin kivaa kotiin viemistä.

Aleksanterin pihalta löytyy käsityö ja ihania Inge Löökin kortteja.

Käsityömarkkinat

■ **Aleksanterin pihalla**, missä antiikkikauppiat ovat perinteisesti kokoontuneet, puhaltaa tänä vuonna uudet. Kiinteistön pihalla järjestetään nyt ensimmäistä kertaa käsityömarkkinat. Käsityöiden lisäksi voi nähdä erilaisia työnäytöksiä. Kiinteistössä on paljon muitakin nähtävää; taiteilija **Inge Löök** signeeraa kortteja työhuoneellaan ja valokuvaaja **Linda Varoman** studio on avoinna yleisölle. Kadun puolella olevan entisen leipomon myymäläpuolen upeisiin tiloihin avataan kukkakauppa, jossa kannattaa myös pihapartaa.

DEPOSIT PHOTO

**Uusia
tuulia!**

**Uusi
paikka!**

Antiikkimarkkinat

■ Antiikkimarkkinat ovat siirtyneet torin toiselle puolelle, upean Gamla apotekshusetin pihalle, Aleksanterinkatu 6. Kiinteistön päärakennus rakennettiin 1863 arkitehiteina Th. Chiewitz ja F.W. Lüchow. Piharakennukset ovat Basilierin suunnittelemat. Sekä pihalla, että piharakennuksissa on esillä antiikkia, designia ja taidetta, työnäytöksiä ja käsityöntekijöitä.

OMA KOTI SYNTYY IDEASTA – TULE IDEOIMAAN KANSAMME!
LÄMMINHENKISESTÄ HIRRESTÄ SYNTYY TERVEELLINEN JA AIKAAKESTÄVÄ KOTI.

Uusi, raikas
mallistomme
nyt saatavilla.
Ainutlaatuinen
mahdollisuus täysin
uudenlaiseen tylliin
Kanttilirrellä, tarti
tilaisuuteen heti!

Mammuttimyyjä
Olli Kivi
p. 044 540 4000
olli.kivi@mammuttikoti.fi
Mammuttikoti.fi

Mammuttikoti
KESTÄÄ ELÄMÄN

Laatua ja perinteitä jo 120 vuoden ajan!

Tule tutustumaan
Kahvila Vaherkylän
120-juhlanäyttelyyn
la-su 25.–26.8.

100:lle ensimmäiselle
juhlanäyttelyssä kävijälle
YLLÄTYSLAJIA!

Osallistu lahjakortin
ARVONTAAN!
Arvomme kävijöiden kesken
20€ lahjakortin, käytettävissä
Loviisan ja Helsingin
liikkeissämme!

KONDITORIA • CAFÉ

Vaherkylä

Aleksanterinkatu 2
Loviisa • 0400 477 266
ARK. 8–17 • LA 8–14
www.vaherkyla.fi

Herkkujen Puisto, tuottajat ja käsityöläiset

■ Herkkujen Puisto tarjoaa jälleen huipuluokan kattauksen lähirookaa. Kaikki tuottajat ovatkin joko alkutuottajia tai valmistavat itse myymänsä tuotteet.

Lapsille on tänäkin vuonna tarjolla Makupassi, johon kerättävät leimat innostavat kokeilemaan uusia makuja.

Edupolin opiskelijat pyörittävät lettukahvilaa, josta saa kahvin ja pullan lisäksi perinteisiä muurinpohjaletuja.

Herkkujen puiston löydät Karlskronabulevardilta, ks. kartta.

DEPOSITPHOTO

RUOKATUOTTAJAT

■ **Huhtasrinteen Kotihunaja** Hunaja, Raw Honey, makuhunajat, mehiläispesän tuotteet, laktosijuuri Jauhe

■ **Kal's Speciality Foods** Sinapit, salsat, hyttelöt, maustekastikkeet, jne

■ **Linexpo** Sienikeitot, yrityt, kuivatut sienet

■ **Baccatum's** Chilituotteet; hillot, marmeladit, hyttelöt

■ **Åby Foods Oy Ab** Luomunäkkileipä: -kumina, -unikko, -fenkoli

■ **Marbacka Bigård** Hunaja, makuhunajat, mehiläisvaha

■ **Lillmarin Luomutila** Luomuvihannekset, yrityt, hunajatuotteet

■ **Birgitta Mäkelä** Leivonnaisia, hilloja, mehua, säilykkeitä, vihannekseja

■ **Gunnevi Rinne** Käsityötä (mm. räsymattoja) ja leivonnaisia sekä säilykkeitä

■ **Porlammin Meijeri Oy** Juustot

■ **Leipä & Poika** Juureen leivottua luomuleipä

■ **Seppälän Lammastila** Lammasmakkarat, palviliha, mahdollisesti tuore liha, purkkiliha, villatuotteet ja taljat

■ **Wildemans** Luomumehut

■ **Strömsbergin Mylly** Perinteiset lisääneettomat jauhot: vehnä, graham, spelt, kaura, ruis, ohra, herne, talkkuna. Mannaryynit, kaurasuurimo, ohrahelmi, jne.

■ **Suomen Karamellitehdas** Makeiset, fudge

■ **Six Pot Oy** Pienpahtimolta täsmäkahvit arkeen ja vapaa-aikaan

■ **Wähkilän Maut** www.wähkilänmaut.fi

■ **Parsi Falafel** Facebook: Parsel

■ **Malmgård** Luomujauhot ja kylmäpuristettu rypsiöljy. Speltti, emmer, ok

■ **T:mi Fattah** Kreikkalainen leipä

■ **T:mi V-P Sahlgren** Mustavalkospulpi, majoneesi, ateriakastikkeet, marinoitu valkosipuli, marjahyytelöt, marjajauheet.

■ **Linnanpellon Riistalintutila** Riistalinnut, viiriäisenmunat

KÄSITYÖLÄISET

■ **Hiia** www.hiia.fi/hiia

■ **Heliko** http://www.heliko.fi/

■ **Tmi Laura Nukari** www.facebook.com/Tmi-Laura-Nukari-604006843010081/

■ **Twisseli** www.facebook.com/twisseli

■ **Kirsi Hyväinen**, puutuotteita ja pellavaa mekkoja yms.

■ **Luoma Design** www.facebook.com/LuomaDesign/

■ **Meimi Design** www.facebook.com/meimidesign/

■ **Iloinen Varis** http://iloinenvaris.com/

■ **Helmprinssessa** www.facebook.com/Korukaappa-Helmprinssessa-1898011923778413/

■ **Margareta Helenius** Paikallista kädentaitoa, villasukkia yms kutoen.

■ **Lumous** www.facebook.com/LumousKoru/?ref=br_rs

■ **Diana Gustafsson** käsityötä

■ **Luana's Organic Products** www.facebook.com/luanasorganic/

■ **Katja's Coffee Sack** www.facebook.com/Katjan.Kahvisakkituotteet/

Yläpuistossa myös munkki-kahvila, josta paikanpäällä paistetut tuoreet munkit ja kahvit!

TIMANTTISUUTTA VANHOJEN
TALOJEN YSTÄVILLE RUSKAN
KANSAKOULULTA!

Verkkokauppa
Sisustussuunnittelu
Koristemaalaukset
Pintojen restaurointi
Pintakäsittelyt ja tapetointi
Pinkopahvitus ym.

WWW.OLDSCHOOLLIFESTYLE.FI

Old School Lifestyle Oy

Hajalantie 125-2

25240 Hajala

www.oldschoollifestyle.fi

info@oldschoollifestyle.fi

045-245 0974

www.facebook.com/oldschoollifestyles

www.instagram.com/old.school.lifestyle

Kuvan tapetti Hyasintti 68741 Old School Lifestylen verkkokaupasta, valmistaja Pihlgren ja Ritola Oy

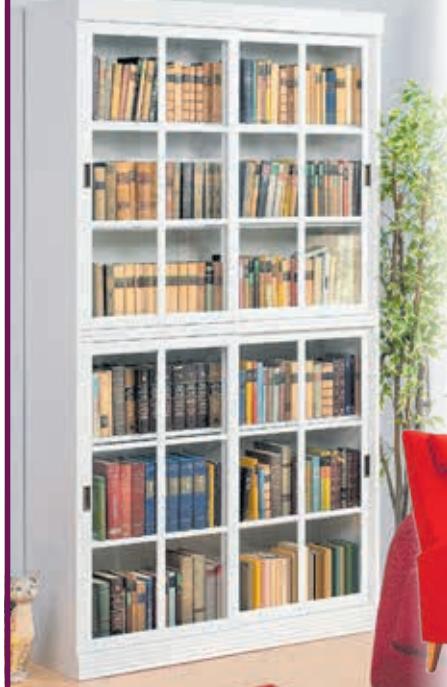

Tyylikotkalla nyt myymälät
Jumalniemessä sekä Kirkkokadulla

Gustav
VITRIINI

995€ (1480€) *tai 104,5€/kk

- valkoinen • 120x219cm
- toimitus osina

Amanda
NOJATUOLI

alk. **490€**

*tai 54€ /kk

kuvan kankaalla

499€ (610€)

*tai 54,90€/kk

KULJETUKSET
YMPÄRI SUOMEN

Jazz
NOJATUOLI

alk. **330€**

*tai 38€/kk

10 kk maksuaikaa
- kysy lisää!!

KIRKKOKATU 11, KOTKA
Puh. 05-225 0505, ma-pe 10-17

JUMALNIEMEN KAUPPAKESKUS,
JUMALNIEMENTIE 7, KOTKA
Puh. 050-339 5139,
ma-pe 10-19, la 10-16, su 12-16

Ravintola Loviisan Kappeli

Airi Kallion huolella restauroidussa Kappelissa tapahtuu paljon LWT-päivien aikana. Lauantaina klo 15 alkaen Panu Kaila pitää Korjausklinikkaa ja sunnuntaina klo 13 tietokirjailija Helena Petäistö kertoo viimeisestä kirjastaan Ranska, Macron ja minä sekä signeeraa niitä. Esillä on Odd Kallandin öljyvärimaalauksia ja Erja Lempisen interiörivalokuvia. Romanov-kahvilan sekä ravintolan antimia voi nauttia myös avoverannalla, jonka edessä avautuu hurmaava Kappelinpuisto. Puistosta alkaa Loviisan oppaiden suunnittelema, LWT-yhdistyksen tarjoama kävelykierros (katso s. 35).

KUVA IRMA WENNERQUIST

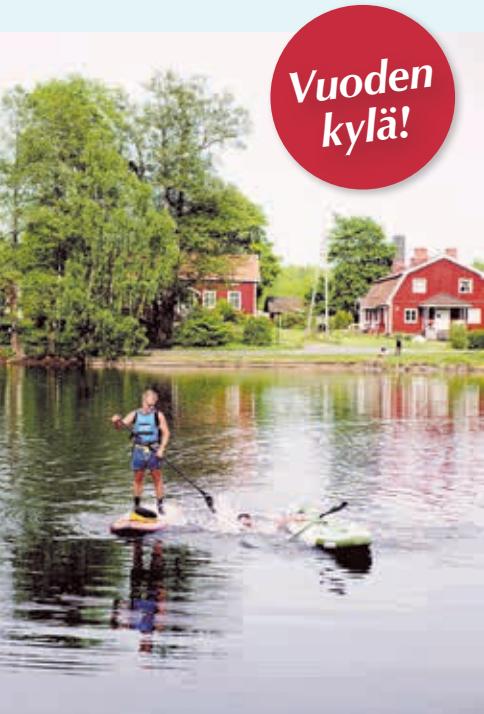
Suuntana Pernaja

Kun suuntaa Pernajan tutustumaan viehättää Stengårdiin voi samalla piipahtaa Pernajan keskiaikaiseen kirkkoon sekä keskustassa sijaitsevaan Bric-à-Brac -antiikkikauppaan. Ihastuttavan pihapiirin rakennuksissa on tarjolla runsaasti vanhaa tavaraa ja antiikkia sekä kahvila, jossa voi nauttia emännän tekemää leivonnaisia.

Stengårdissa Visor på svenska, finska och engelska sö kl. 13 och 15. Agricolina Shoppelinga, öppen, säljer inredning, antikviteter och Marika Mäkelä konst till salu i shoppen.

Vuoden
kylä!

Strömforsin ruukki

■ LWT-päivien aikana kannattaa vierailua myös Strömforsin ruukissa ja pojeksi matkalla Eijas Gardenissa. Molemmissa paikoissa on myös LWT-kohteita.

Uudenmaan maakuntahallitus valitsi Strömforsin ruukkikylän vuoden 2018 kyläksi ja valintaa perusteltiin mm. seuraavasti: "Strömforsin toimijoiden yhteistyötä leimaa voimakas kehittämisen ote. Kyläläiset ovat ottaneet omilta käsiinsä poikkeuksellisen laajan vastuun alueen palvelujen turvaamisesta."

Valinnassa painoivat niin perinteiden kunnioittaminen kuin uudet innovaatiot. Myös tämän vuoden erityisteema kulttuuri ja muutos näkyi perusteluissa.

AB Forsby Trä - Koskenkylän Puu Oy

Sisä- ja ulkoverhouslautaa myös pohjamaalaattuna suoraan tehtaalta.

Puh. 0400 841 036

Askolintie 62, 07700 Koskenkylän Saha

HOTELLI ZILTON

Perjantaina 24.8. Lauantaina 25.8.

KARAOKE La Castra

be & la buffet lounas

www.hotellizilton.fi +35819533191

seuraa [Facebook](#) Zilton hotelli-ravintola

TAPAHTUMAINFO & LIPUT 2018

Talokohdeet ovat avoinna la-su klo 10-17. Rannekelippu 18 euroa, voimassa koko viikonloppu. Lapset alle 12-v. veloituksetta, yli 20 hengen ryhmät à 15 euroa.

LIPPUJEN ENNAKKOMYYNTI:

■ Matkailutoimisto, Mariankatu 12 A (myös LWT-päivien aikana la-su 9-18).

■ Ruukin kesäinfo, Ruukintie 11 A (myös LWT-päivien aikana la-su 10-17).

■ Porvoossa Itäväylän toimitus, Rihkamatori A. Ma 20.-pe 24.8. klo 8-16.

LIPUT TAPAHTUMAN AIKANA:

Maksu yleensä käteisellä, mutta korttikin käy eräissä myyntipisteissä. **Käteismyynti Loviisan torilla klo 9 alkaen.**

Seuraavissa paikoissa klo 10 alkaen:

■ Matkailutoimisto, Mariankatu 10 (myös kortti), Ulrikahovi, Kuhlefeltinkatu 35 (myös kortti) ja **Ravintola Kappeli**, Kuningattarenkatu (myös kortti) 19.

Seuraavissa myyntipaikoissa vain käteinen: **Ravirata**, Kuningattarenkatu 50, **Suolatorni** ja **Laivasillan Kulma**, Mariankadun ja Pitkäkujan risteys sekä **Puutarhakadun eteläpää**. Lipunmyytipaikat on merkitty karttaan.

MUUTA HUOMIOITAVAA:

Autoilijat pääpaikoitusalue, Raviradan paikotus, Kuningattarenkatu 50, josta maksuton museobussikuljetus tapahtuma-alueelle (kts. kartta ja ohjelma s. 17).

Etäkohdealueella, joissa ei ole lipunmyyntiä, kohteisiin pääsee rannekkeetta, ranneke tulee ostaa keskustaan tullessa. Keskustan talojen ovella on rannekkeen tarkastaja.

YleisöWC:t on merkitty karttaan. Talokohdeiden wc-tiloja ei tule käyttää.

Turvallisuus Tapahtuman turvalisusmiehet tunnistaa liiveistä.

Heihin saa yhteyttää myös ovivartijoiden kautta. Häntänumero ja poliisi toimii normaalista.

Ensiapupiste on merkitty karttaan.

Lisätietoja tapahtumasta löydät kotisivuiltamme: www.visitloviisa.fi

Tutustu myös: www.visitloviisa.fi

EVENEMANGINFO & BILJETTER

Husobjekten är öppna lö-sö kl. 10-17. Biljetterna á 18 euro, i kraft hela veckoslutet. Barn under 12 år gratis, över 20 persons grupper á 15 euro.

FÖRHANDSFÖRSÄLJNING AV BILJETTER:

■ Turistbyrån, Mariategatan 12 A (även under LHH-dagarna lö-sö kl. 9-18).

■ Brukets sommarinfo, Bruksvägen 11 A (även under LHH-dagarna lö-sö kl. 10-17).

■ Borgå, Itäväyläs kontor, Krämartorget A. Ma 20.-fr 24.8. kl. 8-16.

BILJETTER UNDER EVENEMANGET:

Kontrollband betalas vanligent kontant, men kan på några ställen betalas även med bankkort, börjande kl. 10: **Ulrikahemmet**, Kuhlefeltsgatan 35 **restaurang Kapellet**, Drottninggatan 19 och **Turistbyrån**, Mariategatan 10. Övriga biljettförsäljningsstånd, se kartan.

ÖVRIGT ATT BEAKTA:

Bilister, huvudparkering intill Travbanan, Drottninggatan 50, varifrån gratis transport till evenemangsområdet med museibussen (se karta och programmet sid 17).

Utanför centrum, där det inte finns biljettförsäljning, kan man besöka husen utan biljett och köpa den när man anländer centrum. Vid dörren till husobjekten i centrum kontrolleras biljetten.

Allmänna toaletter finns märkta på karta. Husens WC-utrymmen får ej användas.

Säkerhet. Säkerhetspersonalen käms igen på västarna. De kan kontaktas även via dörrvakterna. Allmänna nödnumret och polisen fungerar normalt.

Förstahjälpen finns märkt på karta.

Mer detaljerad information på vår hemsida: loviisanwanhattalot.fi

Bekanta dig också med: www.visitlovisa.fi

Loviisan Wanhat Talot -tapahtumajulkaisu 2018

Julkaisija

Loviisan Wanhat Talot ry/
Lovisa Historiska Hus rf.
www.loviisanwanhattalot.fi

Tuottaja

Ann-Britt Felin-Aalto

Kuvaaja

Evy Nickström

Kartta

Minerva Martinoff

Ilmoitusmyynti

Itäväylä Viestintä Oy

Taitto

Itäväylä Viestintä Oy/SV

Painos

50 000 kpl

Paino

Sanomapaino Vantaa, 2018

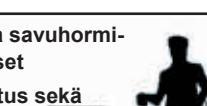
Kiitämme: Amisto, FC-Loviisa, Loviisan Sanomat, Östnyland, Nya Östis, Airi Kallio, Kino Marilyn, Eddie Bruce, Loviisan seudun keräiliöt, Laivasiltta ry, Itäisen Uudenmaan Lähirokuatottajat ry, Porvoon seudun musiikkipisto/Loviisa, Suomen linja-autohistoriallisen seura, Lions Club Loviisa ja Suomen Punainen Risti.

Tulisia- ja savuhormi-nuohoukset

◆ IV-puhdistus sekä mittaus- ja säätötyöt

© 044-2409160

KORIAN NUOHOUSPALVELU

Loviisan Pesula Lovisa Tvätt

Chiewitzinkatu 13, Lovisa
Puh. 019-532 554,
0400 496 538

www.loviisanpesula.fi

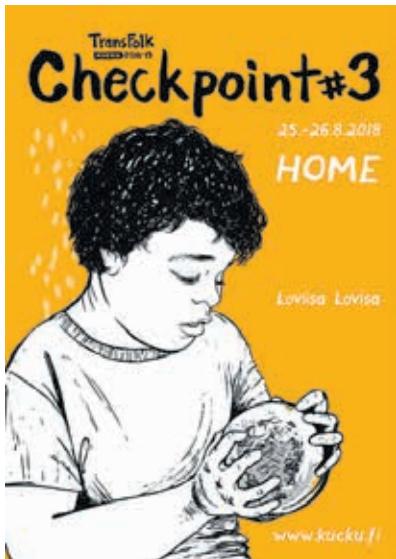
Paikallista keramiikkaa ja Länsiafrikkalaista ruokaa

■ Pitkänpöydän talon alapihalla (Rantatie 50) tarjoillaan Gambia Loviisa-ammattikoulun suomalaisen kannatusyhdistyksen valmistamaa ruokaa. Tuotto menee kyseiselle koululle. Alapihalla on esillä myös talon emännän, keraamikko Kaisa Korpelan töitä. Länsiafrikkalaista ruokaa tarjoillaan myös Pilastereiden idyllisessä pihapiirissä (Sepänkuja 8).

Musiikkia

■ Porvoon musiikkiopiston Loviisan toimipisteen oppilaat soittavat tapahtuman aikana kaupungilla. Voit kuulla musiikkia viululla, kitaralla, saksofonilla ja huilulla. Muusikot liikkuvat päivien aikana eri kohteissa.

Transfolk Kucku

■ Koti: se meidän kaikkien tarvitsema turvallinen paikka jossa asua, sekä se, että tuntee itsensä kotoisaksi yhteiskunnassa jossa elämme, ilman että joutuu rajoittamaan tai piilottamaan omaa identiteettään.

Loviisan Wanhat Talot ry yhteistyössä Lovisa Historiska Hus rf i samarbete med

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Aktia

Itäväylä

Näyttely on **Välimeren majatallossa**, Havankyläntie 9; Loviisa (kohde 32). Puutarha ja talon kaikki huoneet ovat täytetty taiteella ja erilaisilla esityksillä. Klo 10-17 näyttely ja esityksiä. Ilmainen sisäänpääsy! La 25.8. klo 18 Koti-klubi, illanvietto, pop-up kahvila, esityksiä ja näyttely. Su 26.8. 17-19 Art-Talk: Taiteilijoiden puheenvuorot ja keskustelu yleisön kanssa. **Yhteisötiedoteos, kutsu kaikille:** ripusta pyykkiä narulle sateenkaaren väriessä näyttäväksi tukevasi tasa-arvoa, jaa kuvasi tunnistella [#tvattlina](#). [www.loviisacontemporary.fi/](#)

MAJJA HANSSON

Maksuton opastettu kävelykierros

■ Loviisan Wanhat Talot ja Loviisan Oppaat kutsuvat kävelyleille tutustumaan kaupunkikuvan muutoksiin aikojen saatossa. Kierros alkaa Kappelinpuistosta, kulkee keskustan kohteista historialliseen Alakaupunkiin. Tutustutaan elämään Loviisan kaupungissa menneiden vuosisatojen aikana, arkkitehtuurin ja kulttuuriin, vaikutusvaltaisiin loviisalaisiin sekä sisällyssodan ja molempien maailmansotien vaikutuksiin Loviisassa. La ja su 25. ja 26.8. sekä suomen – että ruotsinkielellä. Lähtö molempina päivinä kello 12 Kappelinpuistosta ja kesto noin 2 tuntia.

Guidad promenad om förändringar i stadsbilden under gångna tider. Lovisa Historiska Hus och Lovisa Guider välkomnar på promenad där man studerar förändringar i stadsbilden under gångna tider. Promenaden börjar från Kapellparken, genom centrum och mot Neristans historiska delar. Under guidningen bekantar vi oss med livet i Lovisa under de gångna århundraden, med arkitektur och kultur, inflytelserika Lovisabor och hur inbördeskriget och de båda världskrigen har påverkat Lovisa. Promenaderna görs under LHH-veckoslutet 25. och 26.8.2017. Både svenska och finska guidningarna startar kl. 12 från Kapellparken och räcker c:a 2 timmar. Guidningarna är avgiftsfria.

Loviisan Kameraseura tuo katukuvaan vanhan ajan torikuvajan tyylisen kuvakonjun, jossa voi kuvauttaa itsensä. Potretin saa mukaansa pientä kulukorvausta vastaan.

Isnäs Höyrymuseo Kirpputori ja Rompetori la ja su 10-18.

Bongan linna ks. [www.bonga.fi](#), [www.nelmarkka.com](#).

Ukko-Pekka höyryjuna Nostalginen tapa saapuu Loviisaan Kouvolan ja Lahden suunnalta. Aikataulut ja lippujen hinna: <http://hoyryveturimatkat1009.fi/aikataulut-ja-hinnat>. Matkalippuja saa junasta käteisellä. Niitä ei voi varata tai ostaa etukäteen.

Näytteilleasettajia, työnäytöksiä ja neuvontaa 2018

SUOLATORI

■ **Ekoeriste Oy** Ekoeriste haluaa tarjota parhaan asiakaskokemuksen sekä oikeat eristemateriaalit kaiken tyypisiin rakennerratkaisuihin.

■ **Fortum** Sähkösoptimuksia kotiin ja mökille - myös muuttaessa.

■ **Helakauppa Hokola** Tästä helojen erikoisliikeestä löytyy sekä perinteiset että modernit helat, tarpeenne mukaan.

■ **Old School Lifestyle Oy** Old School Lifestyle on menneitä aikoja, nostalgiaa ja perinteitä - silti vahvasti kiinni tässä ajassa

■ **Roseborgin Liiteri** Uudesta vanhaan ja vanhasta uutta. Vanhoja rakennustarvikkeita sekä verkkokauppa.

■ **Robert Bruce T:mi** Rakennusalan moniosajat ovat erikoistuneet monipuolisii rakennuspalveluihin. Heiltä sujuvat niin tavalliset remontti- ja rakennustyöt, kuin louhinta, räjäytysten, sahaus ja puusepäntööt

■ **Rosk'n Roll** Tietoa jätahuollon järjestämisestä, kierrätyksestä sekä kompostoinnista.

■ **Porvoon Wanha Rautakauppa** Korjaavan entisöijän ja vanhasta pitävän aarreita.

■ **Strömforsin Ruukin Seppä** Yksilölliset ja ainutlaatuiset taontatyöt. Tilauksesta laadukkaat käsintehdyt tuotteet myös omilla mitoilla ja suunni-

telmilla. Tuotteet nimikoiduista avaimenperistä ajoportteihin. Taontanäytöksiä.

■ **Valkealan Puutuote** Valkealan Puutuote tekee mittatilaustyönä kotimaisesta massiivipuusta ovet, ikkunat, tasot, kaapistot, kalusteet, laiturit, grillikopit (elementeistä), pihavarastot (elementeistä), aitaelementit.

■ **Homekoirat S&S**

■ **Hormex Oy** palvelee kattavasti erilaisista savupiippu- ja hormituotteiden merkeissä.

■ **Kaskadi** Kristallivalaisimia, vanhojen valaisimien kunnostamista ja valaisintarvikkeita.

■ **Ruukki ja Rautapata**

SCHILLMARKIN PUISTO

■ **Mustilan Puutarha** Laadukkaita taimia 80 vuoden kokemuksella. Valikoimiin kuuluvat myös tyylikkääät ja kettäväät työkalut sekä puutarhan erilaiset tarvikkeet.

MARIANKADUN PUISTIKKO

■ Eri alojen yrityjät esittävytävät.

RAVINTOLA LOVIISAN KAPPELI

■ **Perinne- ja korjausrakentamisen klinikka** Talotohtori Panu Kaila vastaa yleisön kysymyksiin la noin klo 15.00 alkaen.

PARASTA PUUTA PORVOOSTA!

Kestopuuta alueen laajimmasta valikoimasta

18x45 – 200x200

kestopuu®

LATTIA-LAUDAT

28x95 – 33x190

UUTTA!
Lehtikuusi
28x120

MEILTÄ MYÖS

- villat
- tuulen suoja levyt
- puuöljyt
- lehtikuuset
- .. ja paljon muuta!

[www.hattulanpuu.fi](#)

Hattulan Puu Oy
Hattula Trä Ab

Määrimittasaha • Peräkärryn vuokraus • Kuljetuspalvelu
Pienteollisuustie 6, Porvoo, ☎ (019) 661 5500, info@hattulanpuu.fi

Palvelemme
ma-pe 8-17
lauantaina 9-13

Loviisa - Lovisa

**Pieni kaupunki, suuria elämyksiä
Liten stad, stora upplevelser**

SUOMEN PARAS PIKKUKAUPUNKI
ASU PAREMMIN
– Bo Bättre –
FINLANDS BÄSTA SMÅSTAD

KAIKKI TIET TUOVAT LOVIISAAN ALLA VÄGAR LEDER TILL LOVISA 25.-26.8.

Loviisan Wanhat Talot -tapahtuman aikana voit tutustua kaupunkiimme pintaa syvemmältä!
Bekanta dig med sydkustens pärla under evenemanget Lovisa Historiska Hus!

KIERTOAJELULLA ON KIVAA!

Opastetun bussikiertojen lähdöt lauantaina ja sunnuntaina kello 11 Aleksanterinkadun turistipysäältä. Kiertoajelu kestää noin tunnin, ja se on ilmainen. Korkeintaan 50 henkilöä/kierros.

INTRESSANT RUNDTUR!

Guidade bussrundturer lördag och söndag klockan 11. Avgång från Alexandersgatans turisthållplats. Den avgiftsfria rundturen räcker cirka en timme. Högst 50 personer/rundtur.

PÄIVYSTÄVÄ LOVISALAINEN

vastaa kysymyksiisi elämästä Loviisassa Suolatorin uimakopilla. Siellä voit tavata myös Hyvä elämän äänitorvia – töttöröö! Tervetuloa turisemaan! Avoinna 25.-26.8. klo 10-17 Suolatorilla.

DEN JOURHAVANDE LOVISABON

besvarar dina frågor om livet i Lovisa. Vid Saltbodtorgets badhytt kan du även träffa språkrör för ett gott liv. Öppet 25-26.8 klockan 10-17, Saltbodtorget.

AJELE SÄHKÖAUTOLLA

Vuokraa sähköauto OP Yhteisauto -sovelluksella. Pääset näppärästi etäkohteesseen tai kaupunkia kiertelemään. Autot löydät Raatihuoneen päädystä, Mannerheiminkatu 4, ja Laivasillalta.

KÖR MED ELBIL

Hyr en elbil via mobilappen OP Yhteisauto. Du kör behändigt till fjärrobjekten eller tar en rundtur i staden. Bilarna finns parkerade vid Rådhuset, Mannerheimgatan 4 och vid Skeppsbron.

SOIVA KONTTI

Allegros-jousikvartetti soittaa 25.8. klo 10.30 ja 11.30 Ankkuripuistossa torin laidalla. Sibeliusgalleria avoinna 25.-26.8. klo 10-17.

MUSIKCONTAINER

Stråkkvartetten Allegros spelar 25.8 kl. 10.30 och 11.30 i Ankarparken invid torget. Sibeliusgalleriet är öppet 25-26.8 kl. 10-17.
www.loviisansibeliuspäivät.fi

Kysymyksiä?
Frågor?

Lovinfo antaa tietoa tonteista, asumisesta ja kaupungin palveluista.
Tule myös tutustumaan kouluihin ja päiväkoteihin.
Lovinfo ja matkailutoimisto avoinna

25.-26.8. klo 9-18
Mariankatu 12 A

Lovinfo informerar om tomter, boende och stads service.
Kom också och bekanta dig med skolor och daghem.
Lovinfo och turistbyrån är öppna
25-26.8 klockan 9-18.
Mariegatan 12 A

Tutustu lovisalaisiin sivulla www.loviisa.fi/asuparemmi
Bekanta dig med lovisabor www.lovisa.fi/bobattre

Nå, sidu morjens
ja päiväägodag!

25.8.
Hyvä nimipäivää
Loviisa!
Grattis på din
namnsdag Lovisa!

LOVINFO
019 555 555
lovinfo@loviisa.fi
Mariankatu/Mariegatan 12 A,
07900 LOVIISA/LOVISA

**LOVIISAN MATKAILUTOIMISTO/
LOVISA TURISTBYRÅ**
040 555 3387 | info@loviisa.fi
Mariankatu/Mariegatan 12 A,
07900 LOVIISA/LOVISA

www.loviisa.fi
www.visitloviisa.fi
Tontit-Tomter:
kartta.loviisa.fi/tontit

visit
Loviisa